

Mak Jisas Krais MİNİM Tep ak Mak ñu kıl tıkkak

*Jon Bi Ñig Pak Ñeb ak God mİNİM ag ñoligip
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)*

- 1 Jisas Krais, God Ñi ne mİNİM tep ak agníg gebin. 2 God bırarık nep Ñi ne Jisas Krais nop mİNİM agak rek, bi God mİNİM agep Aisaia, mİNİM nıbak God MİNİM ñu kıl tıkkıl agak,
“Ñıjan! Bi mİNİM yad dad ameb ak, ned ag yoken
amıl,
kanıb nep ak lig gi tep gınigab.
- 3 Bi nıbak, karıp lım bin bi konjai ma mıdebal,
mİN mab kab nep mıdeb nab sıňak am mıdıl,
sık agıl agnígab,
‘Bi Kıt ak apebi! Kanıb mak kılan kıyan gi
mıdonımın okok,
dım gol pilis gi mıdonımın okok, pıñıl pag
tep gınimib,’ agnígab,” agak.
- 4 God mİNİM agep bi nıbak ned nıb agak rek
nep me, Jon bi ñig pak ñeb ak amıl, karıp lım
bin bi konjai ma mıdeligipal, mİN mab kab nep
mıdoligip nab sıňak mıdek ñınlıg gi, bin bi okok
apel, kırop mİNİM ag ñıl agoligip, “Tap si tap
tımel gıpım okok, tari gınig ñig gıpın, agıl, kırıg
gem, yad nıbep ñig pak ñen, God tap si tap tımel
gıpım okok ñınlıl kırıg gınigab,” agoligip. 5 Ne
nıb agek ñınlıg gi, bin bi karıp lım Judia yokop
nıb okok mıdelak okok abe, Jerusalem bin bi

m̄idelak okok abe, kiri maḡilsek m̄in̄im nop ak n̄iññig amniłak. Amıl, tap si tap t̄imel göliḡipal okok, ag m̄isen̄ lel, Jon k̄rop n̄ig Jodan nab s̄iñak n̄ig pak ñak.

⁶ Pen Jon walij ne ak, kaj kamel kas d̄il ḡilak walij alap ȳimıl, kaj kau wak s̄ib nag nab s̄iñak pog loliḡip. Tap n̄iñeb ne ak, jon golbił ak abe, bom n̄ig ak abe n̄iboliḡip. ⁷ Ne bin b̄i okok k̄rop agoliḡip, “B̄i ȳip sain apeb ak, ne yad rek mer; ne b̄i k̄ib ȳib, yad b̄i s̄ikol. Yad nop n̄iñen nabiy ḡinigab. Yad amıl ulep s̄iñak koḡim ȳimıl tob t̄irip ne ak nag wiśbn̄im rek ma l̄ip. ⁸ Yad n̄ibep n̄ig nep pak ñebin ak pen ne apıl, n̄ibep Kaun Siñ ak nep pak n̄iñigab,” agak.

*Jon Jisas nop n̄ig pak ñak
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)*

⁹ Pen n̄in alap, Jisas Nasaret taun, karip l̄im Galili Propins m̄idoliḡip ak k̄irig ḡil, Jon m̄idek s̄iñak apek, Jon Jisas nop n̄ig Jodan nab s̄iñak n̄ig pak ñak. ¹⁰ Nop n̄ig pak ñek, Jisas n̄ig gol s̄iñak alaŋ amıl n̄iñak, seb kab ar alaŋ pag ȳikek, God Kaun ak yakır t̄ibaglem rek, Jisas nop ug ḡi owak. ¹¹ N̄ig ḡil ug ḡi apek n̄iñig ḡi, m̄in̄im alap seb kab ar alaŋ s̄iñak n̄ib apıl agak, “Nak N̄i m̄idmaḡil yad ȳib. Nep n̄iñen, ȳip tep ȳib ḡip,” agak.

*Seten apıl Jisas nop neb neb gak
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Pen won n̄ibak nep, God Kaun ak Jisas nop ag yokek, m̄iñ mab kab nep m̄idoliḡip nab okok amıl, ¹³ n̄in akn̄ib n̄in juł omal (40) s̄iñak m̄idek. N̄ib okok m̄idek n̄iñig ḡi, Seten, “Jisas nop gen,

mİNİM YİP AK KİSEN GİL, TİMEL GAJ,” AGİL, APİL AGOLIGİP. KARİP LİM MİDOLİGİP MİGAN NİBAK KE KAIN TAP OKOK NEP MİDOLİGİP. PEN EJOL OKOK APİL, JİSAS NOP KOD MİDELİGİPAL.

Jisas God mİNİM tep ak ag ñİ mİDEK

¹⁴ Pen kisen gapman bİ kİB Herod Jon nop mİN lak nİñıl Jisas ne karİp lİM Galili Propins amİl, God mİNİM tep ak bin bİ okok kİrop ag ñİLIG gİ agak, ¹⁵ “God bin bİ dİl kod mİDENİGAB ñİN per kod mİDELİGİPİM ak, mİNİ OWİP! Tap si tap tİMEL GİPİM ak, tari gİNİG NİG GİPİN AGİL KİRİG GİNİMİB, God mİNİM tep ak nİñİD AGEB, AGİL, NİN DİNİMİB,” agak.

Jisas bİ ne OMAL OMAL dak (Mat 4:18-22)

¹⁶ Jisas ÑİG CÖB Galili gol sİNAK PADİKLIG gİ NİNJAK, bİ KİBSAL DEP MAMİL MAL, KİBSAL DİR, AGİL, UBEŃ ALAP Dİ ÑİG NAB EYAN YOKIL MİDEREK. Bİ MAMİL NİB MAL YİB KİRİ MAL AK, SAİMON EIP EDRU EIP. ¹⁷ Jisas KİROP MAL NİNJIL AGAK, “APER, YAD EIP AJİL, YAD NİREP MAL AG Ñİ TEП GEN, BIN Bİ DEP Bİ OMAL MİDENİGAIR,” AGAK. ¹⁸ Jisas agek, nİñİD AGEB AGİL, DAI UBEŃ OKOK KİRİG GİL, Jisas eip AMNIREK.

¹⁹ Pen Jisas yokop sİKOL WON ALAP AMİL NİNJAK, SEBEDİ Ñİ NE JEMS EIP, JON EIP ÑİG MAGÖB MİGAN AK MİDLİG Gİ, UBEŃ PIĞ Gİ RİKAK TAM AK, ÑAG DÖR GİLIG Gİ MİDEREK. ²⁰ Jisas KİROP MAL NİNJIL AGAK, “NİRI MAL OWIR E!” AGAK. Jisas NİB AGEK, KİRİ MAMİL MAL NİNJIL, NAP NOP WÖG Gİ ÑEB Bİ OGNAF EIP KİROP ÑİG MAGÖB AR SİNAK KİRİG GİL, Jisas eip AMNIREK.

*Kijeki b̄i alap nop aban ñagak ak, Jisas ag söy yokak
(Luk 4:31-37)*

²¹ Pen kiri taun s̄ikol Kapaneam am̄ıl, Juda God nop sobok gep ñin ak, Jisas Juda mogim gep karip ñilik migan eyan am̄ıl, God Minim ak ag ñek, ²² bin b̄i okok niñil, pak ju d̄il aglak, “God lo minim ag ñeb b̄i okok agebal rek ma ageb; ne b̄i kib yib niñ tep ḡil agebal rek ageb,” aglak. ²³ Pen magil n̄bak, b̄i kijeki aban ñagak b̄i alap, mogim gep karip ñilik migan n̄bak apjakil bleble ḡil agak, ²⁴“Jisas b̄i Nasaret n̄b! Nak c̄inop tari ginig opan? C̄inop kijeki okok ñag pak linig opan aka? Yad nep niñpin, nak God Ñi Siñ ne ak,” agak.

²⁵ Agek, Jisas pen kijeki b̄i n̄bak aban ñagak ak nop minim k̄ilis agil agak, “Minim ma agan! B̄i ak nop k̄irig ḡil, mis amnoq!” agak. ²⁶ Jisas n̄b agek, kijeki n̄bak b̄i ak nop d̄i jep jep d̄il, s̄ik gaul ḡil, söy amnak. ²⁷ Jisas nig gek, bin b̄i midelak okok wal yib agil, minim ag niñ ag niñ ḡil aglak, “Ak tari? B̄i aul minim kisen n̄b alap dapil ag ñeb. Ne b̄i k̄ilis sek. Kijeki k̄iyob ñilik okok minim ne d̄il ageb rek gebal,” aglak. ²⁸ Bin b̄i okok n̄b aglig git, Jisas kijeki k̄iyob ñilik ag söy yokak minim n̄bak, karip lim Galili okok magilsek ag ñel amnak.

*Jisas gek, Saimon n̄bor nop komiñ lak
(Mat 8:14-15; Luk 4:38-39)*

²⁹ Pen Jisas, Jems, Jon, Saimon, Edru, kiri Juda mogim gep karip ak k̄irig ḡil, söy am̄ıl, Saimon eip nimam Edru eip karip kiri ak amnilak. ³⁰ Karip amjachel, Jisas nop aglak, “Saimon n̄bor

ne mîb gonj ak mab rek yînek, kîn mîdeb,” aglak. ³¹ Agel, Jisas amîl ñînmagîl kîd ne ak dîl dî warîk ñek nînjîg gi, wak ne mab rek yînek ak komîn lak nînjîl dai tap magîl kîrop ñak.

*Jisas gek, bin bî koñai nep komîn lak
(Mat 8:16-17; Luk 4:40-41)*

³² Pen pîb pañid amnak magîl ak, bin bî tap gak okok abe, bin bî kîjeki aban ñagak okok abe, Jisas gek komîn lañ, agîl, Jisas mîdek sîñjak dolak.

³³ Taun sîkol Kapaneam bin bî okok magîlseki apîl, karîp kîjoñ wagîn söñ kîd eyañ ar nîñ mîdel nînjîg gi, ³⁴ bin bî koñai nep tap ke ke gak okok, Jisas gek, komîn lak. Kîjeki kîyob ñîlik aban ñagak okok koñai nep ag mîs yokak. Pen kîjeki kîyob ñîlik nîb okok, Jisas nop bî an, nîñ tep gîlak rek, Jisas kîrop, “Mînîm ma gîm,” agîl, ag mîs yokak.

*Jisas mîgan alap ke amîl, Nap nop sobok gîlîg
gi mîdek
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Mînek, Jisas kîslîm sek yîb warîkîl, karîp kînak ak kîrîg gi, taun nîbak abe kîrîg gi, am mîgan alap ke amîl, Nap nop sobok gîlîg gi mîdek. ³⁶ Pen bî ne Saimon, bî ne ognap eip, Jisas akal, agîl, nop pîyo nîjnîg amnîlak. ³⁷ Jisas nop pîyo nîñ dam nînjîl aglak, “Bin bî magîlseki nep akal, agîl, pîyoebal,” aglak. ³⁸ Nîb agelak, Jisas agak, “Cîn karîp tîrîg tîron ognap sek ulep sîñaul amnîn. Yad opin ak, bin bî karîp lîm mîgan tîgoñ tîgoñ kîrop mînîm ag ñînîm, agîl, opin,” agak.

³⁹ Nîb agîl, karîp lîm Galili nab okok gi taglîg gi, am Juda mogîm gep karîp mîgan okok amîl, God

MİNİM ag ñılıg gi, kijeki kiyob ñılık bin bi krop aban ñagak okok ag söj yokak.

*Jisas, soi sapeb lak bi alap gek, milep gak
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Soi sapeb lak bi alap, Jisas midek siňak apil, kogim yimil, agak, “Nak soi yip ak komin lan, agenigan ak, komin linimin,” agak. ⁴¹ Nib agek, Jisas nop yimig niňil, ñinmagil parsek lil, bi niňbak nop di niňil, agak, “Yau, ginigain. Komin lan,” agak. ⁴² Nop di niňek, dai soi sapeb lak ak ulek lil komin lak. ⁴³⁻⁴⁴ Pen Jisas bi niňbak nop minim kılıs agil agak, “Kanib nab okok bin bi ognap krop niňil, Jisas yip gek komin lip, agil, ma agnimin. Yipid git nep amil, bi God nop tap sobok gep ak nop mib gon nak ak yomil, agnimin, ‘Soi sapeb yad ak komin lip,’ agnimin. Nib agil, Mosis ned agak rek, tap ognap dam bi God nop tap sobok gep bi ak niňmin, ne pak God nop sobok gi ñek me, bin bi okok, bi ak miňi komin lip, agil, niňnigal,” agak. Jisas minim niňbak nep agil, bi ak ag yokek, amnak. ⁴⁵ Jisas nib agak ak pen bi niňbak ne amil, bin bi okok abramek ag ñek amnak. Niň gek, Jisas taun okok misen ajonimin rek ma lek, ne amil, bin bi koňai ma midelak nab okok nep midek niňlig gi, bin bi karip lim tigoň tigoň magilsek nop niňnig apeligipal.

2

*Jisas gek, ñin tob kalau gak bi alap komin lak
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹⁻² Ñin omal nep padikek niňlig gi, Jisas kauyan taun sikol Kapaneam apek, Jisas ap mideb karip

ne ak, agel, bin bi konjai nep apil gel gel, karip migan minim ag nek migan ak tibik gi, kijon wagin son ar sijn eyan ak rek nep tibik gi yib gak. Pen Jisas kirop God Minim ag ni midek. ³ Jisas kirop ag ni midek nijlig gi, bi aknib tigaup par alau ak bi ognap eip, bi ninmagil tob kalau gak alap yir ar lili, dapil Jisas midek sijak dolak. ⁴ Apil nijlak, bin bi tibik dil midelak nijil bi ninmagil tob kalau gak ak nop dam karip ar alau amil, karip nab sijak tig migan juil, yir ar kinek ak nag lili bi nibak sek yokel, am Jisas midek eyan yowak. ⁵ Pen kiri Jisas gek komin linigab, agil, gos nij dilak ak nijil, Jisas agak, “Ni yad. Tap si tap timel gipan okok nijil, kiri gebin,” agak.

⁶ Nib agek, Juda lo minim ag neb bi ognap bisig midelak okok, gos kiri okok nep nijil aglak, ⁷ “Bi aul tari ginig, God nop ag julig gi, minim tom ageb? Bin bi okok tap si tap timel gel, bi alap acir kirop ak lig gi yoknimin rek ma lip; God nokim nep me nig ginigab,” aglak. ⁸ Pen gos nijlak nibak, dai Jisas ke nijil agak, “Nibi tari ginig gos nibak rek nijebim. ⁹ Bi ninmagil tob kalau gip ak nop tari agen, nibep tep ginigab? Tap si tap timel gipan ak nijil kiri gebin, agen, nibep tep ginigab; aka, warikil mij bad nak piyak wintig dad amnoj, agen, nibep tep ginigab? ¹⁰ Pen yad gen, nibi nijngabim, Bi Ni ne lim dai ar wagin aul onek ak, gos yad ke nijil ma onek. God agek onek ak me, tap si tap timel gipal ak nijil kiri ginigain, agnigain ak, kiri ginigain,” agak. ¹¹ Nib agil, bi ninmagil tob kalau gak ak nop agak, “Yad nep agebin, warikil, mij bad

piyak wînig dîl, karîp amnoñ,” agak. ¹² Jisas nîb agek, bin bî nîj mîdel nînjîg gi, bî nîbak warîkîl, mij bad ne ak wînig dîl pañdak. Nîg gek nînjîg gi, bin bî okok magîlseklə wal yîb agîl, God yîb ne ak agel ar amek nînjîg gi, aglak, “Ned tap nîbak rek alap gel, cîn ma nînjoligipin,” aglak.

*Jisas Lipai nop sîk agak
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Jisas kauyan amîl, Nîg Cöb Galili gol sîňak tagek nînjîg gi, bin bî koňai nep nîjîl, mîdek sîňak ap mogîm gelak nînjîg gi, Jisas kîrop God Mînîm ag ñak. ¹⁴ Jisas mînîm ag ñî dai juîl, kanîb nab sîňak amlîg gi nîňak, Alpias ñî ne Lipai, bî takîs dep bî alap, wög goligip karîp nîlik mîgan ak bîsig mîdek. Jisas nop nîjîl agak, “Apek, yad eip amnîr,” agek, warîkîl Jisas eip amnak.

¹⁵ Jisas pen, bî ne okok eip Lipai karîp ak amîl, bîsigil tap nîbel nînjîg gi, bî takîs dep okok abe, bî tap si tap tîmel gîlak okok abe, Jisas eip ajelak rek, karîp nîbak amîl jîm ñîl tap nîbelak. ¹⁶ Bî lo mînîm ag ñeb bî Perisi ognap, Jisas ne bî takîs dep okok eip, bî tap si tap tîmel göligipal okok eip mîdîl tap nîbek ak nîjîl, bî ne okok kîrop aglak, “Jisas tari gînig bî takîs debal okok eip, bî tap si tap tîmel gebal okok eip bîsig mîdîl tap nîbeb?” aglak.

¹⁷ Agelak, Jisas mînîm nîbak nîjîl agak, “Bin bî komiň mîdebal okok, soi ñon gep bî nîjnig ma ambal; bin bî tap gîp okok nep soi ñon gep bî nîjnig ambal. Nîb ak rek, bin bî, gi tep gîpin, ag gos nîpal okok, kîrop dînig ma opin; bin bî, tap

si tap t̄mel ḡp̄n, ag gos n̄pal okok, k̄rop d̄n̄ig opin,” agak.

*Jisas m̄in̄im s̄id t̄k̄il agak, m̄in̄im yad ak
m̄in̄im k̄isen n̄b, agak*

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Jon b̄i ñ̄ig pak ñ̄eb b̄i ne okok abe, Perisi kai b̄i k̄iri okok abe, ñ̄in ognap God nop sobok gīlig gī nep m̄idoj̄in, aḡl, tap ma ñ̄ibeliḡpal. Ñ̄in alap k̄iri ñ̄ig gelak ak n̄iñ̄il bin b̄i ognap ap̄il Jisas nop aglak, “Jon b̄i ne okok abe, Perisi kai b̄i k̄iri okok abe, ñ̄in nok̄im nok̄im tap b̄il ḡipal. Pen b̄i nak okok, tari ḡin̄ig ñ̄ig ma ḡipal?” aglak.
¹⁹ Agelak, Jisas m̄in̄im s̄id t̄k̄il agak, “B̄i bin d̄n̄ig ḡin̄igab b̄i alap, n̄im̄id n̄im̄am ne okok eip m̄id̄il, tep gek n̄iñ̄lig gī m̄idenigal ak me, tap maḡil ma k̄ir̄ig ḡin̄igal. ²⁰ Pen k̄isen, bin b̄i ognap ap̄il, b̄i k̄iri n̄ibak nop dad amenigal ak, map̄in gek, ñ̄in n̄ibak tap ma ñ̄iñ̄igal. ²¹ Pen walij k̄isen n̄ib bad alap d̄il, walij aj̄il gī p̄ig gī r̄ik ḡin̄igab tam ak ñ̄ag del, walij k̄isen ak k̄ilis m̄idl̄ig gī, walij aj̄il ḡin̄igab ak p̄ig gī r̄ik̄il, walij n̄ibak tap̄in nep p̄ig gī r̄ik̄il dek amnīgab.

²² “Ñ̄ig wain ak, ak rek nep. Ñ̄ig wain kom̄in̄ ak d̄il, kaj meme wak ned n̄ib m̄igan ak ma son̄ gī l̄ipal. Pen tari: son̄ gī l̄il s̄imjen ñ̄el, kaj meme wak ak b̄iñ̄ aḡl, p̄ig gī r̄ik̄il son̄ gī am saknīgab. N̄ib ak me, ñ̄ig wain kom̄in̄ ak, kaj meme wak kom̄in̄ m̄igan ak nep son̄ gī lep,” agak.

B̄i ñ̄i ne God nop sobok gep ñ̄in ak B̄i K̄ib m̄ideb

²³ K̄isen Juda God nop sobok gep ñ̄in k̄iri alap, Jisas b̄i ne okok eip wid wög nab s̄iñ̄ak padik̄lig

ḡi, b̄i ne okok wid maḡil ognap t̄ikl̄ig ḡi amelak.
²⁴ N̄ig gel, Perisi b̄i okok n̄iñil, Jisas nop aglak, “Miñi God nop sobok gep n̄in c̄in wög ma gep ak, tari ḡinig b̄i nak okok n̄ig ḡil wög ḡil lo c̄in t̄ib juebal?” aglak. ²⁵ Agelak, Jisas agak, “Based Depid b̄irarik nep yuan lek gak kesim ūnu k̄il t̄iklak ak, n̄ibi ma n̄ipim ar? ²⁶ B̄irarik nep b̄i nak Abiata God nop tap sobok gep b̄i k̄ib ȳib m̄idoligip n̄in ak, Depid b̄i ne okok eip k̄rop yuan lek, God sobok gep karip ak amił, bred bin b̄i yokop okok ma n̄ibeligipal, b̄i God nop tap sobok gep b̄i okok nep n̄ibeligipal ak d̄il, b̄i ne okok k̄rop ūnek, ūn̄ylak.

²⁷ “God ne ūn̄in yokop m̄idep m̄inim ak ned aḡil, k̄isen bin b̄i ma ḡi lak; bin b̄i ned ḡi l̄il, k̄iri ake l̄il m̄id tep genimel, aḡil, ūn̄in alap yokop m̄idenimel, agak. ²⁸ N̄ib ak, c̄in n̄ipin, Bi Ni ne God nop sobok gep ūn̄in ak abe Bi K̄ib m̄ideb,” agak.

3

*Jisas bi ūn̄inmaḡil kalau gak alap, God nop sobok gep ūn̄in ak gek, komiñ lak
 (Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

¹ Ūn̄in alap pen, Jisas kauyañ Juda mogim gep karip ak amił n̄iñak, b̄i ūn̄inmaḡil kalau gak alap karip ūn̄ilk m̄igan n̄ibak ap m̄idek. ² Bi Perisi m̄idelak okok ognap, Jisas tari rek gek, nop dam m̄inim k̄ib agin, aḡil, b̄i n̄ibak God nop sobok gep ūn̄in aul gek komiñ l̄inigab aka mer aḡil, kapkap n̄iñ i sek li m̄idelak.

³ Jisas pen b̄i ūn̄inmaḡil kalau gak ak nop agak, “Warikil, siñaul owan,” agak. ⁴ Agek, ne m̄idek

sıñjak alan apek, Jisas bin bì nìb okok kìrop agak, “God nop sobok gep ñìn ak tari gep? Tep gep aka tìmel gep? Bin bì okok kìrop yìmìg nìñjìl gon, komiñ amniñmel, aka gos tìmel nìñjìl kìrig gon, kìmnìmel?” agak. Agek, kìri nop pen miñim alap ma aglak. ⁵ Jisas miñim ma dijin ag gos nìñjìlak bì nìb okok, Jisas kìrop nìñjek, mìlik yowak. Kìri bì ñìnmagìl kìlau gak nìbak nop miñmagìl ma lìlak ak nìñjìl, Jisas kìrop nìñ padiklig gi sìlikak. Nìg gił, bì ñìnmagìl kalau gak ak nop agak, “Ñìnmagìl nak parsek lan!” agak. Agek, ñìnmagìl parsek lek nìñlig gi, komiñ lak. ⁶ Nìg gak nìñjìl, bì Perisi Juda mogim gep karip ak kìrig gił, Herod bì ne okok miñdelak sıñjak amił, miñim ag nìñ ag nìñ gił, “Jisas nop titi gił dam ñag pak lìn?” aglak.

Bin bì konjai nep Jisas kisen giłak

⁷⁻⁸ Jisas pen bì ne okok eip amił, Nìg Cöb Galili gol sıñjak am miñdelak. Pen bin bì Galili nìb konjai nep nop kisen gił olak. Ne tap tari tari goligip ar ak magìlseк agel okok amek nìñlig gi, Judia bin bì ognap, Jerusalem bin bì ognap, karip lìm Idumia bin bì ognap, nìg Jodan pìs kìd adañ bin bì ognap, taun kìb omal Taia Saidon karip lìm ulep sıñjak nìb bin bì ognap, bin bì konjai yìb Jisas nop nìñníg olak. ⁹⁻¹⁰ Jisas bin bì konjai nep gek, komiñ lak ak me, nop dì nìñon komiñ lìñimiñ, agìl, bin bì konjai yìb nep apìl, nop cìrok cìrok ñìlíg gi apel, yìp piñjìl kìs gìnìgal, agìl, bì ne okok kìrop agek, nìg magöb alap dì lìlak. ¹¹ Pen bin bì kìjeki kìyob ñìlk tap tari aban ñagak okok, Jisas nop nìñjìl, tob wagìn ne sıñjak lìm eyañ yap pakìl, miñim kìb agìl, “Nak God Ñì ne!” agölìgipal.

12 Jisas pen kijeki kiyob n̄ılık okok krop minim kılıs agil agoligip, “Yad Bi an midebin ak misen ma agnimib mer,” agoligip.

*Jisas bi ne aknib umigan alaŋ dak
(Mat 10:14; Luk 6:12-16)*

13 Pen Jisas karip lim dim alap amil, bi ne dinig gak okok agek apelak. **14** Bi aknib umigan alaŋ ag lil agak, “Nibi yad eip ajil, bi minim yad dad ameb okok midil, nibep ag yoken, amil bin bi okok krop God Minim tep ak ag n̄inigabim. **15** Yad nibep agebin ak me, kijeki kiyob n̄ılık tap okok ak rek nep ag yoknigabim,” agak. **16** Jisas bi ne dak nib okok yib kiri me, alap Saimon, kisen Jisas yib ne alap Pita agak. **17** Alap Jems, nimam alap Jon, nap kiri mal yib ak Sebedi. Jisas krop mal Boanerges agak. Yib nibak wagin ak “Timik Bi”. **18** Bi ne alap Edru; alap Pilip; alap Batolomyu; alap Matyu; alap Tomas; alap Jems, Alpias n̄i ne; alap Padias; alap Saimon, nop Saimon Selot agoligipal. **19** Pen alap Judas Iskariot. Ne me kisen Jisas nop mimig gak.

Jisas nop kijeki aban n̄agip, aglak

20 Pen Jisas karip alap amek, kauyan bin bi konai nep ap mogim gi midelak n̄ijil, bi ne okok eip tap n̄ijnimel rek ma lak. **21** Nig gek, bin bi ognap Jisas sakol n̄agip agel n̄ijlig git, nonim nimam sikop nop poŋ dinig olak.

22 Pen lo minim ag neb bi Jerusalem nib olak okok aglak, “Kijeki kiyob n̄ılık tap okok nap kiri Bielsebul Jisas nop aban n̄agip rek, kiyob n̄ılık tap okok ag yokeb,” aglak. Minim esek nibak agelak, **23** Jisas ne n̄ijil, bin bi okok krop agek

apelak, mìnìm ar nìbak mìnìm sid tìkil agak, “Seten ne titi gıl Seten nop ag yoknígab? ²⁴ Bin bı karıp lım kın nokım alap nep kod mìdenígab bin bı okok, kırı bin bı kırı ke pen pen genıgal ak, tıgoŋ nìbak asık ke ke lıl ap yap paknígab. ²⁵ Pen amılgon apılgon okok ak rek nep, kırı bin bı kırı ke pen pen genıgal ak, kıñtıŋ nìbak asık ke ke lıl ap yap paknígab. ²⁶ Nıb ak rek, Seten ne ke kijeki kiyob ñılık tap ne okok ag yokenıgab ak, asık ke ke lıl pıs nep yap paknígab.

²⁷ “Bı kal yıb alap karıp ne sıŋak mìdek nıñlıg git, bı alap apıl, tap nop okok ma dad amnígab; ned bı kal nìbak nop nag ñon git lıl me, amıl tap karıp ne okok mìdeb ak dad amnígab.

²⁸ “Yad nıbep nıñjıd yıb agebin, bin bı okok tap si tap tımel tari tari gınıgal ak, God nıñjıl kırıg gınıgab. God nop ag juenıgal ak, ne nıñjıl kırıg gınıgab. ²⁹ Pen Kaun Sıŋ ak nop ag juenıgal ak, God nıñjıl ma kırıg gınıgab. Tap si tap tımel gınıgab nìbak per nep mìdenıgab,” agak. ³⁰ Jisas nop, “Kijeki kiyob ñılık tap okok nop aban ñagıp,” agelak ak me, nıb agak.

Jisas nonım nımam sıkop okok

³¹ Pen Jisas nonım nımam sıkop apıl, söŋ eyan mìdıl, bı alap nop, “Nak amıl Jisas nop agek owan,” aglak. ³² Nıb ak, bin bı karıp ñılık mıgan eyan Jisas nop piñıl kıs kıs git bısig git mìdelak okok nop aglak, “Nanım nanai namam sıkop okok söŋ eyan am mìdıl, ‘Nak owan e,’ agebal,” aglak. ³³ Nıb agelak, Jisas agak, “Ami yad, mam yad bı an?” agak. ³⁴ Nıb agıl, Jisas bin bı mìdelak okok nıŋ padıklıg git agak, “Nıbi me ami yad,

mam yad midebiṁ. ³⁵ Bin b̄i God ageb rek ḡipal okok me, mam yad, ai yad, ami yad midebal,” agak.

4

*Jisas, b̄i tap yiŋ yimib̄ ak, m̄inim̄ s̄id t̄ikil̄ agak
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Jisas Nīg Cöb Galili gol s̄iŋak amīl, bin b̄i okok k̄irop kauyan̄ m̄inim̄ ag nīt̄ m̄idek nīŋliḡ gī, bin b̄i kon̄ai yib̄ nep ap mogim̄ ḡilak. Nīg gelak, Jisas nīg magöb̄ alap ar ak bīsiḡ gīl, amīl nīg nab ulep s̄iŋak m̄idliḡ gī, bin b̄i nīg gol okok warik̄ m̄idelak okok k̄irop m̄inim̄ ag nīak. ² M̄inim̄ nīb̄ okok m̄inim̄ s̄id t̄ikil̄ ar ke ke kon̄ai nep ag nīak.

³ M̄inim̄ ar alap m̄inim̄ s̄id t̄ikil̄ agak, “M̄inim̄ agnīg gebin aul nīŋim̄! Bī alap wög dai ne ak wid yiŋ tanaŋ, agīl, dī yokek amek nīŋliḡ gī, ⁴ yiŋ ognap kanib̄ ameb̄ ar s̄iŋak yapek, yakir̄ okok apil nīŋnigal. ⁵ Yiŋ ognap kab ar lim̄ s̄ikol s̄ikol lenigab s̄iŋak yapı̄l tannigab ak pen ⁶ k̄idil̄ yīpīl ma amnīgab rek, pīb nīŋīl, m̄ilep ginigab. ⁷ Yiŋ ognap k̄ilikasik̄ m̄idenigab nab s̄iŋak yapı̄l, tannigab ak pen k̄ilikasik̄ okok sau gī pak nībek, magīl ma pīlnigab. ⁸ Pen yiŋ ognap lim̄ tep ar ak yapı̄l, tan tep gīl, magīl pīl tep ginigab. Ognap magīl nīn jūl nokim̄ alap adik̄ gī dam wajrem alan̄ (30) rek pīlnigab, ognap magīl nīn jūl omal nokim̄ (60) rek pīlnigab, ognap nīn jūl aknib̄ mamid̄ alan̄ (100) rek pīlnigab,” agak. ⁹ Jisas m̄inim̄ nībak ag dai juliḡ gī agak, “Nībi bin b̄i gos t̄im̄id̄ m̄idonim̄iŋ̄ okok, m̄inim̄ agebin aul t̄im̄id̄ li nīŋ̄ tep gīn̄im̄ib̄,” agak.

*Jisas ti gìníg gi mìním sìd tìkìl agoligip
(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Jisas mìním agek nìñlıg git, bin bi nìñ mìdelak nìb okok ke ke amnílak nìñlıg git, bi ne aknìb umıgan alan okok abe, bin bi ne ognap sek abe, Jisas nop aglak, “Mìním sìd tìkìl apan wagın ak tari?” aglak. ¹¹ Agelak agak, “God bin bi dìl kod mìdenigab mìním ak, God gek nìbi nìpim ak pen bin bi okok kìrop sìd tìkìl nep ag ñebin. ¹² Nìg gen, bi God mìním agep alap God Mìním ñu kìl tìkìl agak rek nep gìnígab. Ne agak,

‘Udìn nìñnígal ak pen tap ognap ma nìñnígal.

Mìním nìñnígal ak pen mìním wagın ageb nìb gìl rek agìl ma nìñnígal.

Nìñ rep giplap, God nop ag nìñeblap,

tap si tap tìmel gìpal okok nìñıl kìrig gìpkop,’ aglak,” agak.

*Jisas bi tap yìñ yìmìb mìním sìd tìkìl agak ak,
mìním wagın ak ag ñak*

(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Jisas nìb agìl kìrop agak, “Mìním sìd tìkìl agesin nìbak ma nepim ak, kisen mìním ognap sek sìd tìkìl agenigain ak, titi gìl nìñnígabim?” agak. ¹⁴ Wid yìñ bi dì yoknígab, agesin ak, God Mìním ne ak, agìl, agesin. ¹⁵ Yìñ ognap kaniò ameb ar sìñak yonigab, agesin ak, bin bi okok God Mìním nìñnígal ak pen magìl nìbak nep Seten apìl mìním nìbak ju dad amnígab, agìl, agesin. ¹⁶⁻¹⁷ Pen yìñ ognap kab ar lìm sìkol sìkol lìnígab sìñak yapıl, tannigab ak pen kìdil yìpìl amìl kìlis ma gek, pìb nìñıl mìlep gìnígab, agesin ak, bin bi okok God Mìním ak kisen won ak

nıñjel, tep gek nıñlıg gi, mıtın mıtın gılıg gi kasek dıñigal ak pen yokop ulep magıl ak mıdel nıñlıg gi, mıker ognap apenıgab aka bı okok kırop gi tımel genıgal nıñıl mıñım nıbak kasek nep kırıg gınıgal, agıl, agesin. ¹⁸ Yıñ ognap kılıkasık nab sıñak yapıltannıgab, agesin ak, bin bı God Mıñım nıñnıgal ak pen ¹⁹ wög wari, karıp mıj kıneb, kaj tap okok gos par nıñıl, tu kıbap, kılnoch mani tap okok gos par nıñıl, tap okok okok nep gos nıñnıgal ak me, God Mıñım ak sau gi pak nıbek, magıl ma pılnıgab, agıl, agesin. ²⁰ Wid yıñ lım tep ar sıñak yonıgab, agesin ak, bin bı God Mıñım nıñıl, nıñ denıgal nıñıl magıl nıñ juıl nokım alap adık gi dam wajrem alan (30), aka nıñ juıl omal nokım (60), aka nıñ juıl aknıb mamıd alan (100) rek pılnıgab; gos nıbak nıñıl agesin me ak,” agak.

*Jisas mıñım sıd tıkkıl agak, bin bı yad kırı sıp
melık rek midebal, agak*

(Luk 8:16-18)

²¹ Jisas pen kauyan mıñım alap sıd tıkkıl agak, “Bin bı okok sıp dagıl tin cög mıgan okok aka abañ ar kınebal mok okpi okok ma we gınıgal; ar epel dı lel melık gınıgab. ²² Nıb aknıb rek, tari tari mıtñi we gıl mıdeb ak, kısen mıseñ lek nıñnıgal. ²³ Nıbi bin bı gos tımid mıdonımıtın okok, mıñım agebin aul tımid lı nıñ tep gınımıb,” agak.

²⁴ Kırop mıñım alap agak, “Mıñım nıñebım ak, tıkkı dam nıñ tep gınımıb. Nıbi bin bı okok kırop mıñım kıb agıl, pen titi rek nıñ agnıgabım ak, God ne nıñıl nıbep ke ak rek nep mıñım kıb agıl, pen ak rek nep aknıb rek nıñ, agnıgab. Pen ne

nibep pen ognap sek ar alan abe ñim, agnigab.
25 Bin bi tap ognap middeb okok ognap sek dinigal; pen bin bi tap ognap ma middeb okok, tap ognap sikol sikol middeb ak sek dad amnigal.

Krais minim tep ak ag nel amek, bin bi konjai nep niñ dinigal

26 Jisas minim alap minim sid tikil agak, “God bin bi dil kod midenigab ak, kesim agnig gebin ar aul rek middeb. Bi wög nap alap wid yin tanan, agil, dam wög dai ne okok yoknigab. **27** Wid yin wög dai siñak yokil, kin tagek niñlig gi, marip gi, tannigab. Titi gi tanib, agil, ma niñningab. **28** Lim ak ke gek, silip ap ran jakil, tanil, magil pilil, pok ginigab. **29** Pen wög dai nap nib ak pok gek niñil, tik dam lep niñ ak owip, agil, tu gomej ak damil, tik donigab,” agak.

*Jisas mab mastad ak, minim sid tikil agak
 (Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)*

30 Jisas nib agil agak, “God bin bi dil kod midenigab ak, kesim tari rek dil agen niñningabim? **31-32** Me, mab mastad yin rek ak agnigain. Tap yin ognap kib yimebal okok sikol taneb, pen mab mastad yin ak sikol yib yimel, tan kib gi, tam kib nagek, yakir okok apil sisi nib okok li midebal,” agak.

*Jisas bin bi okok krop minim sid tikil nep ag
 ñoligip
 (Mat 13:34-35)*

33 Jisas bin bi okok krop minim sid tikep nib okok rek konjai nep ag ñoligip; nig gi, minim tep ak krop ag ñoligip. Kiri minim niñ tep ginigal

mİNİM ak nep kİrop ag ñoligip; mİNİM nİŋ tep ma gİNigal mİNİM ak ma ag ñoligip. ³⁴ Ne kİrop mİNİM sİd tİkİl nep ag ñoligip. Kİsen bİ ne okok eip ke mİdlİg gİ, mİNİM wagİN magİlseK ag ñİ tep goligip.

*Jisas agek, asad kİr gak
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ ÑİN nİbak nep karİp bİr dİgİp won ak, Jisas bİ ne okok kİrop agak, “Ñİg cÖb pİs kİd adan amnİN,” agak. ³⁶ Nİb agek, bİ ne okok bin bİ konjai nep ap mİdelak okok kİrop kİriG gİl, ñİg magöb Jisas mİdeK mİgan ak tanıl, panDılak. Ñİg magöb ognap sek eip amnİlak. ³⁷ Nab amel nİnjİg gİ, dai pİnem asad apİl, ñİg si pag ñİg magöb mİgan ak amİl pİge ap yonİg rek gak. ³⁸ Jisas ne pen ñİg magöb mİgan dai onİd ar, nabİc yır lİl kİnek nİnjİg gİ, bİ ne okok nop am kaun gİl aglak, “MİNİM ag ñeb bİ, cİN magİlseK kİmnİg gobİN ak nak nİjesan tap yokop rek lİp ar?” aglak. ³⁹ Agelak, Jisas warİkİl, pİnem asad dek ak abe, ñİg si pag apek ak abe, kapkap mİdei, agek, pİnem asad dek ak kİr gİl, ñİg si pag apek ak pİs nep kİr gİl gak.

⁴⁰ Pen Jisas bİ ne okok kİrop agak, “Nİbi tari gİNig pİRİkebİM? Nİŋ dep magİl nİbi sİkol yİb mİdeB nİnjİl pİRİkebİM aka?” agak. ⁴¹ Agek, kİri wal agİl, pen ag nİjek pen ag nİjek gİl aglak, “Bİ nİbaul bİ an? Titi gİl agosİp, pİnem asad dosİp ak abe, ñİg si pag aposİp ak abe, mİNİM nop ak nİnjİl, agosİp rek gİp?” aglak.

5

Kijeki bı alap nop aban ñag midek ak, Jisas ag söñ yokak

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisas bı ne okok eip ñig magöb dıl, Ñig Cöb Galili juıl, karıp lım Geresa bin bı mıdelak piş kıd adań ar amjakıł, ² ñig magöb ak kırıg gıl, preñid yapek nıñlıg gıt, won nıbak nep, kijeki aban ñag midek bı alap, cıp tigel mıgan okok nıb apıl, Jisas midek sığak owak. ³⁻⁴ Bı nıbak cıp tigel gılak kab mıgan okok kin tagoligip. Nop per sen dıl, ñın tob ne okok lı tıbıkeliğipal ak pen sen okok gek, pıg gıt rıkek, amoligip. Ne kılıs yıb goligip ak me, nop gel gos nıñnímın rek ma lak. ⁵ Pıb nab, kıslım eyań, cıp tigel gılak kab mıgan okok abe, dım gol okok abe, gaul par gılıg gıt, kab dıl mıb gon ne ke tıboligip. ⁶ Pen ñın nıbak, ne Jisas nop yıpıd nıñıl, pıg gıt rıķıd ag amił, Jisas midek sığak kogım yımak. ⁷⁻⁸ Ne kogım yımek, Jisas kijeki bı nıbak nop aban ñag midek ak nop agak, “Nak kijeki kiyob ñılk, bı aul nop kırıg gıl söñ amnoń!” agak.

Jisas nıb agek, ne pen agak, “Jisas, God kılıs akińb ke yıb Nı ne. Yıp tari gınıg apeban? Mıñım nıñıd agnímın, ‘God nıñ mideb rek, yad nep yur mab rek ma ñıñigain,’ agnímın!” agak.

⁹ Nıb agek, Jisas bı nıbak nop agak, “Yıb nak tarı?” agak.

Jisas nıb agek, ne pen agak, “Yıp kijeki kojai nep aban ñagıp rek, yıb yad ‘Kojai Nep,’ ” agak. ¹⁰ Ne Jisas nop, kijeki kiyob ñılk okok mıñ mab

ke par okok ma ag yoknımın, agıl, ag nıñlıg git nep midek.

¹¹ Pen magıl nıbak, kaj konjai yib amıl nıbelak pırbak nıb okok. ¹² Nıb ak, kijeki okok Jisas nop neb neb git aglak, “Cinop agek, amıl kaj oklan kırop mıjem sıkin,” aglak.

¹³ Nıb agel, Jisas yau agek, kijeki okok bi nıbak nop kırıg git, amıl kaj okok kırop mıjem sıkel, magılsek tu tausan rek pıg juıl mıdını eyanı amıl, git dam nıg cöb eyanı pakıl, magılsek nıg nıbil kım saklak.

¹⁴ Pen bi kaj mikelak okok, gak nıbak nıñıl, kasek amıl taun nıbak abe, karıp lım okok abe, mınım nıbak ag nel nıñlıg git, bin bi okok amıl nıñın, agıl, Jisas midek sıňak olak. ¹⁵ Apıl nınlak, bi ned kijeki konjai nep aban ūagak nıbak, walıj yımıl, mıd tep git, bisig midek. Nınel, jel gek pırıklak.

¹⁶ Bin bi ned midelak okok, bin bi kisen olak okok kırop, bi kijeki aban ūag midek bi ak nop Jisas tari tari gak ak ag nınlak. Pen kaj okok kırop tari tari gak ak abe ag nınlak. ¹⁷ Pen bin bi nıb okok, mınım aglak nıbak nıñıl, Jisas nop mınım neb neb git aglak, “Karıp lım cin aul kırıg git amnoŋ!” aglak. ¹⁸ Agelak, Jisas nıg magöb dıl amniň gek, bi kijeki aban ūagak Jisas gek komıň lak bi ak nop neb neb git agak, “Yad eip amniř aka?” agak. ¹⁹ Agek, Jisas bi ak nop mer agıl, agak, “Karıp nak amıl, bin bi nak okok kırop, Bi Kib nep yımış yib nıñıl, tari tari git mınım ak magılsek ag nıñımın,” agak. ²⁰ Agek, bi nıbak karıp lım Dekapolis nab sıňak, taun okok git taglıg git, Jisas nop tari tari gak mınım nıbak magılsek

bin bi okok kırop ag ñek, kıri magilsek wal yib aglak.

Jisas gek, bin alap komiñ lak, pai kımak alap warikak

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Jisas pen ñig magöb dıl, kauyan adik gi amił, Ñig Cöb Galili pis kıd adan gol siñak mıdek niñlig gi, bin bi konjai nep apil ne mıdek siñak bim kıb gılak.

22 Bi alap yib ne Jairas. Ne Juda mogim gep karip alap kod mıdoligip. Jairas Jisas nop niñil, apil mıdek siñak kogim yimil, **23** nop neb neb gıligr gi agak, “Pai sıkol mıdmagil yad ak kımnig geb. Nak yad eip apil nop di niñek, warik komiñ amnañ,” agak. **24** Agek, Jisas Jairas eip amer niñlig gi, bin bi konjai nep amił, Jisas nop cırok cırok ñiligr gi nab nab lıligr gi dad amelak.

25 Pen bin alap, ne bin kanib ajoligip mi aknił umigan alan mıdek. **26** Bin nıbak soi ñon gep bi okok kırop, yip gel komiñ laj, agil, mani ne magilsek bir tauak ak pen nop gel komiñ ma lıl, tapin kıb yib gak. **27-28** Pen ne Jisas goligip minim ak agel niñak rek, amił walij bad nop ak di niñen komiñ linigab, agil, bin bi konjai mıdelak nab siñak kıd ken apil, walij nop ak di niñek, **29** magil nıbak nep lakañ yapoligip ak mılep gek, nab ne siñ eyan niñak, nop tap gak ak komiñ lak. **30** Pen Jisas dai ke niñak, kılis ne ognap amnak niñil, adik gıl, bin bi konjai mıdelak okok kırop agak, “Walij yip ak bi an di niñip?” agak. **31** Agek, bi ne okok aglak, “Bin bi konjai sıkerek nep cırok marok ñebal ak, tari gınig yip bi an di niñip, agil,

ageban?” aglak. ³² Pen Jisas mìnìm kiri aglak ak ma dìl, yìp bi an dì nìñìp, agìl, pìyo nìñìlg gi mìdek. ³³ Pen bin nìbak, nop tari tari gak ak nìñìl, pìrìkìl jep jep dìlìg gi apìl, Jisas mìdek tob wagìn ne sìñak kogìm yìmìl, nop komìñ lak mìnìm ak magìlsek mìsen ag ñak.

³⁴ Jisas pen nop agak, “Pai yad. Jisas yìp gek komìñ lìnígab, agìl, nìñ dìpan rek, nep gen komìñ lìp me ak. Nak amìl kapkap mìd rep gìnìmìn,” agak.

³⁵ Jisas mìnìm nìbak agek nìñìlg gi, Jairas bi ne ognap, karìp ne sìñak nìb apìl aglak, “Pai nak ak bìr kìmìb; ag ñeb bi aul agek, tob yur ma onìmìn, adìk gi amnìmìn,” aglak. ³⁶ Nìb aglak ak pen Jisas mìnìm kìrop ak ma dìl, Jairas nop agak, “Ma pìrìknìmìn; gos kìlis gi nìñnìmìn,” agak.

³⁷ Jisas nìb agìl, bin bi okok eip ma amnìgabìn, agìl, kìrop nìb okok ag lìl, Pita ak, Jems ak, Jems nìmam Jon ak, kìrop yakam nep poñ dìl amnak.

³⁸ Kiri Jairas karìp ak amjakìl Jisas nìñak, bin bi mìnìm pìg agìl, sìl magìl kìb yìb aglig gi mìdelak.

³⁹ Karìp ñìlik mìgan eyan amìl agak, “Tari gìnìg mìnìm sakòl agìl, sìl agebìm? Pai ak ma kìmìb; yokop wìsìn kìneb,” agak. ⁴⁰ Nìb agek, nop sìk agel, kìrop ag mìs yokìl, pai nonìm nap ber ak dìl, bi ne ñon ak dìl, poñ dìl pai ak kìm mìdek karìp ñìlik mìgan eyan amnak.

⁴¹ Amìl, pai nìbak ñìnmagìl kìd nop ak dìl, Arameik mìnìm lìl agak, “Talita kom!” agak. Mìnìm agak nìbak wagìn me, “Pai sìkol! Nep agebin, warìkan!” ⁴² Jisas pai nìbak nop mìnìm agek, magìl nìbak nep warìkìl, ap ran ap yap gek nìñìlg gi, bin bi okok nìñìl wal

yib aglak. Pai nibak mi ne aknib umigan alan amnak. ⁴³ Bin bi midelak okok wal agel niñlig git, Jisas minim kiliç agil agak, “Gipin nibak bin bi okok krop misen ma ag niñtimib,” agak. Nib agil krop agak, “Pai ak nop tap magil ognap nem niñjan,” agak.

6

*Nasaret bin bi Jisas nop ma niñ dílak
(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)*

¹ Jisas bi ne okok poj díl karip lim nibak kiriç git, taun ne ke Nasaret amnak. ²⁻³ Am midil, Juda God nop sobok gep niñ ak, mogim gep karip ak amil, bin bi konjai nep ap midelak okok krop minim ag nek niñlig git, wal agil aglak, “Bi nibaul kapeda karip lim aul nib bi ak, Maria riñ ne alap. Niñmam ne ak Jems, Josep, Judas, Saimon me. Niñai sikop ne okok eip midobin aul. Pen minim tep nibak akal nib niñil ageb? Tap ma gep rek titi git geb?” aglak. Nib agil, nop gos timel niñil kid niñlak.

⁴ Pen Jisas krop agak, “Bi God minim agep okok, karip lim migan ognap git tagel, bi kib cin, agil, dinigal ak pen karip lim kiri ke sijak git tagel, bin bi yakam kiri ke okok minim krop ma dinigal,” agak. ⁵ Nop ma niñ dílak ak me, tap ma gep rek ognap ginimij rek ma lak; bin bi tap gak okok omal nep di niñek, komij lak. ⁶ Pen Nasaret bin bi nop ma niñ dílak ak niñil Jisas ne wal yib agak.

*Jisas b̄i ne akn̄ib um̄igan alan̄, wögyip ḡin̄im̄ib,
aḡıl, ag yokak*

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Jisas pen karıp tırıq tıroñ karıp lım n̄ib okok ḡi ajlıg ḡi, bin b̄i okok kırop God Mın̄ım ak ag ñak. ⁷ N̄in alap b̄i ne akn̄ib um̄igan alan̄ okok sık agek apelak agak, “B̄i omal ke, b̄i omal ke, karıp lım okok ke ke amił, mın̄ım tep yad ak ag ñin̄im̄ib. Yad n̄ibep ag yokebin rek, mın̄ım ag ñi ajlıg ḡi, k̄jeki k̄iyob ñılık tap okok ag yokn̄ig, ag söñ yokn̄igabım,” agak. ⁸ Mın̄ım alap pen agak, “Amníg ḡıl ak, tap ñiñeb, wad, mani dad ma amním̄ib; yır dai ak nep dad amním̄ib. ⁹ Tob tırıp lıl pen sior par nokım̄ alap nep lıl amním̄ib; sior ognap sek dad ma amním̄ib. ¹⁰ Karıp alap amem n̄ibep ag denimel, karıp n̄ibak nep mıdıl, wög ḡi dai juıl, taun n̄ibak kırıq amníg ḡin̄im̄ib ñin̄ ak nep amním̄ib. ¹¹ Pen karıp lım alap amjakem n̄ibep ag dıl, mın̄ım n̄ibep ak ma niñenimel, karıp lım n̄ibak kırıq amníg ḡin̄im̄ib ñin̄ ak, niñlañ, aḡıl, tob sılıkıl pakem yapek amním̄ib,” agak. ¹² Jisas n̄ib agek, b̄i ne akn̄ib um̄igan alan̄ okok kırı karıp lım tıgon̄ tıgon̄ amił, bin b̄i okok kırop mın̄ım ag ñılıg ḡi aglak, “Tap si tap tımel ḡipim̄ ak, tari ḡin̄ig n̄ig ḡipin̄, aḡıl, kırıq ḡin̄im̄ib,” aglak. ¹³ N̄ib aḡıl, k̄jeki k̄iyob ñılık bin b̄i abañ ñaç mıdekl okok koñai nep ag söñ yokıl, bin b̄i tap gak okok koñai nep wel li ñel, komıñ lak.

*Herod agek, Jon B̄i Ñig Pak Ñeb nabıc cög ne ak
tıb ḡi rık ḡılak*

(Mat 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-9)

14 Pen Jisas gak rek mìnìm ak, karip lìm tìgoj tìgoj okok amek, kiñ Herod ak rek nep niñak. Bin bì okok, mìnìm nìbak ag amił apil gılıg gi, ognap aglak, “Jon bì ñig pak ñeb kìmek tìgel gılak ak, kauyan warıkıl me, apil tap ma gep rek nìb okok geb,” aglak. **15** Ognap aglak, “Bì nìbak bì nak Ilaija,” aglak. Pen bì ognap aglak, “Bì God mìnìm agep bırarık nep mìdeligipal rek bì alap apil mìdeb,” aglak. **16** Pen kiñ Herod ne niñıl agak, “Ak Jon bì ñig pak ñeb ned kìñam tıb gi rık ginek ak nep warıkıl, apil ñig geb,” agak.

17-19 Pen tari: ned Herod, nìmam Pilip bine Herodias nop dak. Dek, Jon “Gıpan nìbak, gi tìmel gıpan. Bì nuwi ne ma dìniçab,” agak. Pen Jon nìb agek, Herodias Jon nop niñek mılık yapek agek, Herod bì ne okok ognap ag yokek, amił Jon nop miñ lıłak. Bin Herodias, Jon nop titi gił ñag pak lìnìm, agıl, gos ak nep niñoligip ak pen **20** Jon tap tìmel alap ma goligip. Ne mìnìm tari tari agak ak, Herod niñıl mìnìm tep yıpid gił nep ageb, agıl, miñ miñ gił, Jon ne bì tep alap bì sın̄ alap mìdeb, agıl, pırııkıl, Herodias nop gi tìmel gìnigab, agıl, nop kod mìd tep goligip. **21** Bin Herodias, Jon nop ñag pak lin, agıl niñ mìd mìd, mìnек alap, Herod nonim nop tık dowak kos tìkep ñin̄ ak nep, tap kib ñiñníg, gapman bì kib okok, ami bì kib okok, karip lìm Galili bì kib okok sık agek, tap kib ñiñníg olak. **22** Apil tap ñibel niñlıg gi, Herodias pai ne ak karip mìgan nìbak apil kogım pagek, Herod abe, bì kib ne eip tap nìb mìdelak okok abe niñel, kırop tep gek, kiñ Herod pai nìbak nop agak, “Tap tari ag niñenıgan,

nep ñinigain,” agak. ²³ Pen mìnìm kılıs, mìnìm nìnjid yìb nep agıl agak, “Yad nep mìnìm nìnjid yìb agebin, nak tap tari ag nìjenıgan ak nep ñinigain. Karıp lım kıb kod midebin aul ag nìjenıgan, nep dai ak agen, kod middenıgan,” agak. ²⁴ Nıb agek, pai ak amıl nonım Herodias nop, tap tari ak ag nìnjim, ag nìjek, nonım pen agak, “Jon bì ñig pak ñeb kìmig cög magıl ne ak agnímin,” agak. ²⁵ Nonım nıb agek, dai pai ne kasek kiŋ Herod midek sıňak amıl agak, “Mìni won aul nep, Jon bì ñig pak ñeb kìmig cög magıl ne ak dì kınan cög mıgan alap lıl, yıp dap ñan,” agak.

²⁶ Nıb agek, kiŋ Herod Jon nop gos nìjek, mapın yìb gak. Pen ne bì kıb okok nìŋ mìdel nìnlıg gi, mìnìm kılıs mìnìm nìnjid yìb pai ak nop agak ak nep gos nìnjıl, ²⁷ magıl nıbak nep ami bì ne alap, “Amıl Jon nabıc cög magıl ak dowan,” agıl ag yokek, amıl Jon nop nabıc cög magıl ne ak tıb gi rık gi, ²⁸ dì kınan cög mıgan alap lıl, dapıl pai nıbak nop ñek, ne pen damıl nonım nop ñak. ²⁹ Pen Jon bì ne okok, Jon nop kınjam tıb gi rık giłak mìnìm ak nìnjıl, kiri am cıp se damıl, kab mıgan sıňak tıgel giłak.

*Jisas bin bì konjai nep tap magıl ñek ñinjlak
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

³⁰ Jisas mìnìm dad ameb bì okok, kiri tıgon tıgon wög gi taglıg gi, adık gi apıl, bin bì okok kırıop mìnìm tari tari ag ñıl, tap tari tari giłak okok, magılsek Jisas nop ag ñılak. ³¹ Pen bin bì konjai yìb nep amıl apıl gelak ak me, Jisas bì ne okok eip tap ñıjnımel rek ma lek, ne kırıop agak,

“Cin, bin bi ma midebal nab siŋak amił, yokop midojın, niби magıl alap ake lınígabım,” agak. ³² Niň agıl, bi ne okok eip niňg magöb dıl, karıp lım bin bi ma midelegipal siŋak amniłak. ³³ Pen kiri niňg magöb dad amel niňlıg git, bin bi konai nep, Jisas bi ne okok eip tıgon ke alap amebal, agıl, taun okok niň okok niň kasek piň git rıkıd ag amił, niňg gol ar kanıb par ak ned amił, Jisas bi ne okok eip amniň gelak siŋak ned am midełak. ³⁴ Jisas bi ne okok eip niňg gol siŋak amjakıl wös gił, niňg magöb kırıg gił, bin bi konai midełak okok kırrop niňıl, gos ne ke gos niňıl niňjak, kiri kaj sipsip bi kod midep alap ma mideb rek ak midełak. Niňbak niňek, mapın gek, ne wagın gił kırrop miňim ognap tapın ag niň midek. ³⁵ Piň bir panjıd amek niňlıg git, bi ne okok apıl nop aglak, “Piň bir panjıd amiň. Siňaul miň mab nep nab siňaul. ³⁶ Niň ak, bin bi siň aul ag yokek, kiri amił karıp tırıg tıroñ karıp lım yokop ulep siň aul amił, tap magıl kiri ke ognap tau niňlan,” aglak.

³⁷ Agelak, Jisas agak, “Niňbi ke kırrop tap magıl ognap niňimib,” agak. Agek aglak, “Niňb ageban ak, bi takın aknıb jıl onjıd wög gił mani dıpal rek dıl, tap magıl tau dapıl kırrop niň aka?” aglak. ³⁸ Agelak, Jisas agak, “Bred magıl niňbi titi git rek mideb? Am niňim!” agak. Agek, am niňıl aglak, “Cin bred magıl aknıb mamıd alan, kıbsal omal sek mideb,” aglak. ³⁹ Niň agelak, Jisas agak, “Bin bi siň aul agem, asık bılok ke ke lıl, tap kas kikomıň ar siň aul bisig mideł amnaň,” agak. ⁴⁰ Agek, bin bi okok kırrop agel, ognap niň juıl omal adık git dam wajrem alan (50) rek mogım

bılok lıl, ognap ñon bin bı ñın juıl aknıb mamıd alanj (100) rek bılok lılak. ⁴¹ Pen Jisas ne bred magıl aknıb mamıd alanj abe, kıbsal omal abe dıl, seb kab ar alanj sıňak nıňjl, God nop, tep agıl, bred ak dı tı paňjl, bı ne okok kırop ñek, kiri pen bin bı okok kırop nonım lı ñılkak. Kıbsal omal ak, ak rek nep bı ne okok ñek, bin bı okok kırop nonım lı ñılkak. ⁴² Ñelak, ñıbel ñıbel, kırop kogi gak. ⁴³ Bred kıbsal dai dai ñıb tırauñ gılak okok, Jisas bı ne okok wad dıl yıgel yıgel, wad aknıb umıgan alanj ap ran jakak. ⁴⁴ Tap ñıňlak ñın nıbak, bı okok nep me, paip tausak amnak.

Jisas ñıg kas ar ak taulıg gi amnak

⁴⁵ Pen magıl nıbak nep Jisas bı ne okok kırop agek, ñıg magöb dıl, Betsaida taun kıd adanj amel nıňlıg gi, Jisas sıňak mıdıl bin bı okok kırop ag yokek amnílak. ⁴⁶ Ag yokıl, dım gol mak alap kılan gıl amıl, God nop sobok gi mıdekl.

⁴⁷⁻⁴⁸ Kıslım gınıg gek magıl ak, Jisas nep mıdıl nıňjak, bı ne okok kiri ñıg magöb dıl, ñıg nab sıňjak adanj amel nıňlıg gi, yıgen ak amelak pıs ken apek, koslam ñıg kas ar alanj parık yoklıg gi amelak. Karıp jın parıkek won ak, Jisas ñıg kas ar alanj bı ne mıdelak sıňjak amıl, kırop tausak lıl, amníg gek nıňlıg gi, ⁴⁹⁻⁵⁰ nop ñıg kas ar alanj sıňjak amek ak nıňjl, ak cıp kaunan alap, agıl, jel gek pırıtkıl sıň gaul gılak. Dai Jisas kırop agak, “Gos par ma nıňnımıb! Yad nep apebin! Ma pırıknımıb!” agak. ⁵¹ Agıl, ñıg magöb mıgan eyan amek, yıgen dek ak kır gak. Ñıg gek, Jisas ne titi gıl ñıg gıp, agıl, gos par yıb nıňlak. ⁵² Ne bred dıl bin bı konai nep nonım lı ñak ak nıňlak ak pen

ñin n̄bak Jisas nop n̄n d̄i tep ma ḡlak. ⁵³ Pen ñig nab s̄ñak am̄l am̄l karip l̄m Genesaret amjakil, ñig magöb ak nag d̄i ñon ḡi l̄lak. ⁵⁴ Ñig magöb s̄ñak k̄irig amel n̄ñlig ḡi, bin b̄i n̄b okok Jisas owip, agel n̄ñlig ḡi, ⁵⁵ kasek karip l̄m t̄igoñ t̄igoñ k̄id k̄id am̄l, bin b̄i tap gak okok k̄rop dam Jisas am m̄idek s̄ñak dapelak. ⁵⁶ Ñin n̄b okok, Jisas karip t̄irig t̄ironj okok aka taun okok aka karip l̄m yokop okok amjakek, bin b̄i tap gak okok k̄rop dap maker nab s̄ñak l̄l, Jisas nop neb neb ḡl aglak, “Nak m̄idek, bin b̄i tap ḡip okok, walij dai nep ak d̄i n̄njeñ, k̄rop komiñ lan,” aglak. Jisas yau agek n̄ñlig ḡi, bin b̄i nop d̄i n̄ñlak okok k̄rop magilsek komiñ lak.

7

*Tap cibur m̄idmagil nab adan n̄b söy onigab
ak nep me acir m̄idenigab*

¹ Bi Perisi ognap, b̄i lo m̄inim ag ñeb ognap, Jerusalem n̄b apil, Jisas m̄idek s̄ñak n̄n m̄idil, ² k̄iri n̄ñlak Jisas b̄i ne ognap, n̄pis n̄sed s̄ikop asik mosik ḡi rep ḡil, ñinmagil ñig li yokil nep tap ñibeligipal rek, ma gelak. ³ (Perisi b̄i okok abe, Juda bin b̄i okok magilsek abe, n̄pis n̄sed s̄ikop ageligipal rek n̄ñil, ñinmagil ñig li yokil nep, tap ñibal. ⁴ Maker nab s̄ñak am m̄idil, karip adik ḡi apil, ak rek nep ñig li yokil nep, tap ñibal. Pen kap, tin cög, kapa, mij par k̄ineb tap okok ak rek nep ñig li yokil nep, tap ñibal. Tap n̄bak rek magilsek k̄il tep ḡipal.)

⁵ N̄b ak, Jisas b̄i ne okok tap yokop n̄ñlak ak n̄ñil, b̄i Perisi okok abe, b̄i lo m̄inim ag ñeb

okok abe, Jisas nop aglak, “Bì nak okok tari gìnig, apis based sìkop aglak rek, ñinmagıl kiri ak ñig li yokıl mer, yokop nep tap ñibebal?” aglak.
6 Agelak, Jisas pen agak, “Nìbi mìnìm tom agebim ak, Aisaia mìnìm nìnjid yìb agıl, God Mìnìm ak ñu kıl tıkıl agak,

‘Bin bì sìn aul, God yìb agon ar ameb apal ak pen yokop mìnìm nep apal; yìp midmagıl ma lıpal.

7 God lo mìnìm ak ag ñobın, apal ak pen bin bì mìnìm kiri ke apal mìnìm ak nep ag ñebal.

Nìb ak, yìp sobok gıl yìb yad agel ar ma ameb. Yokop mìnìm nep agebal,’ agak.

8 Ar nìbak rek, nìbi God mìnìm ag lak ak kırıg gıl, bin bì mìnìm kiri ke apal ak dıl, nap nased sìkop ageligi pal ar ak kisen gipim,” agak.

9 Jisas kırop kauyań agıl agak, “Nìbi gos kıd yik nìnjıl, God mìnìm ag lak ak dı ke okok yokıl, gos magıl nìbi ke ak nep nìj dıl kisen gipim.

10 Mosis God Mìnìm dai alap ñu kıl tıkıl agak, ‘Nanım nap agnimir rek nìj dıl, kırop dı tep gìnìmib; pen ñi pai ognap nonım nap kırop mìnìm mılık kal yapek agenigal ak, nìbi kırop ñag pak lem kımlan,’ agak. **11** Pen nìbi mìnìm ar nìbak yìpid gıl ma ag ñibim. Bì alap, nonım nap kırıg gìnigain, agnigab ak, kırop agnigab, ‘Ami bapi, yad tap tep ognap nìrepe mal ñibnep ak pen mani nìrep mal ñeb mani ak, mìnji yad God nop ñinigain, apin ak me, mani nìrep mal ñeb alap ma mideb,’ agnigab. **12** Nìg gel, nìbi nìnjıl agnigabim, ‘Kiri nìg gi pal ak, mìnìm ma mideb,’

agnigabim. Nib agem, kiri God Minim ak kirig git, tap tep ognap nonim nap kirop ma ninigal.

¹³ Nib ak, gos magil nibi ke ak nep nijil, kisen git, bi kisen nib ognap sek ag nem, kiri pen ak rek nep bi kisen nib ognap ag nel, ag ni dam dapil gel nijlig git, God Minim tap yokop rek di ke okok yokpal. Pen nonim nap minim agesin ak nep mer; nibi tap konjai nep nig aknib rek nep gipim,” agak.

¹⁴ Jisas nib agil, bin bi konjai nep midelak okok kirop agek, ne midek wagin sijak apelak agak, “Minim agnig gebin aul nibi magilsek nijil, minim wagin tik niy tep ginimib. ¹⁵ Nibi tap nibem nab eyan amnigab ak gac ma midenigab; tap cibur midmagil nab nibi adan nib soen onigab ak nep gek, nibi acir sek midenigabim. ¹⁶ Nibi bin bi gos timid midonimin okok, timid li niy tep ginimib,” agak.

¹⁷ Jisas nib agil, bin bi okok kirop kirig git, karip nilik migan eyan amek, bi ne okok nop ag nijlak, “Minim sid tikil apan nibak, wagin ak tari?” aglak. ¹⁸ Agelak, agak, “Bin bi okok kiri ma nopal rek, nibi ak rek nep ma nippim ar? Tap asik mosik gipal okok, abramek nibel, cibur nab eyan amnigab, God nijip gac ma mideb. ¹⁹ Pen tari: tap nibal nib okok, midmagil nab eyan ma amnigab; cibur nab eyan nep amek, cib sek kil yoknigal,” agak. Jisas minim agak nibak, tap okok magilsek nijeb ak nep mideb, asik mosik gep tap alap ma mideb, agak.

²⁰ Pen Jisas nib agil agak, “Gos timel nab kiri eyan nib onigab ak me, bin bi acir sek midenigal.

21 Bin bi okok nab kırop eyan gos tımel apek ninjlıg gi, kıri gi tımel gil, tap si dıl, cıp ñagil, bin si bi si gil, **22** tap okok cın rek laj, agil, bin bi ognap gos tımel ninjl, minim esek agil, minim tımel agil, tap okok cın rek ma lıp, agek, mılik yapek, bin bi ag juıl, yıb kıri ke dap ranıl, abramek gil, tımel gep gos nokım ninjl gıpal. **23** Tap tımel gıpal nib okok gos ke okok nib ma owıp. Gos tımel nab kıri eyan nib onigab ak me gek, bin bi God udın yırık ar ne sinjak gac sek mıdebal.

*Bin alap, Jisas ne gek pai yad komiñ linigab,
agil, ninj dak*

(Mat 15:21-28)

24 Jisas karip lım nibak kırig gil, amil karip lım taun kıb Taia ulep nib sinjak amnak. Amil, bin bi okok yıp minni ma ninjnimel, agil, karip ñilik migan alap amil we gil mıdekl ak pen we gil mıdonimıl rek ma lak. **25** Bin alap, pai ne nop kıjeki aban ñagak ak me, Jisas owıp, agel, ne amil Jisas mıdekl sinjak tob wagin nop sinjak kogim yımil, **26** Jisas nop neb neb gılig gi agak, “Pai yad kıjeki aban ñagip ak, ag sınj yokek amnañ,” agak. Bin nibak ne Juda bin mer. Ne tık dolak karip lım Pönisia, bi karip lım Siria nib kod mıdeligıpal ak. **27** Pen nib agek, Jisas nop agak, “Ned ñi pai tap ñibel, kogi gınigab ak tep. Tap magil ñi pai ñeb ak dıl, kain yoknigabin ak tep ma gınigab,” agak. **28** Agek, bin ak pen agak, “Bi Kıb! Ak tep ageban ak pen ñi pai okok tap ñibel, dai dai okok abañ mok okok yapek, kain okok sek ñiñigal,” agak. **29** Agek, Jisas minim nibak ninjl agak, “Nak

nib apan ak, pai nak kijeki yipil sikil midosip
ak bir mis amib; nak amnoj,” agak. ³⁰ Jisas nib
agek, bin nibak adik gi amil nijak, kijeki kirig
mis amek, pai ne mi ar sijak kapkap kin midek.

Timid migan pilin gak bi alap Jisas gek, timid wakak

³¹ Jisas karip lim taun kib Taia ulep nib sijak
kirig gil, amil karip lim taun kib Saidon ulep nib
sijak pakil, karip lim Dekapolis nab okok amil,
Nig Cob Galili amnak. ³² Amjakek nijlig gi, bin bi
okok bi timid pilin gak minim ag tep ma goligip
bi alap dapil, Jisas nop neb neb gil aglak, “Bi aul
nop di nijek, komij lan,” aglak. ³³ Agelak, Jisas
bi nibak nop pon dil ke ke sijak amil, ninmagil
par ne ak timid migan nop ak yokil, ninmagil
kintik nagiil, aleb nop ak di nijil, ³⁴ seb kab alan
nijil, ake lilih gi, “Epata!” agak. Minim yib
agil, “Epata,” agak ak, minim wagin ak “Yikan,”
agak. ³⁵ Nib agek nijlig gi, bi nibak timid migan
ak pag yikil, aleb ne auan amek nijlig gi, dai
minim yipid gil agak. ³⁶ Jisas pen bin bi okok
krop agak, “Minim nibak bin bi ognap krop ma
ag ninimib,” agak. Minim nibak minim kiliis gil
agak ak pen kiri amil kiliis gil bin bi konjai nep ag
nillak. ³⁷ Minim nibak ag nelak bin bi nijil wal
yib agil aglak, “Jisas tap okok magilsek gosip tep
yib gip. Ne bin bi timid pilin giip okok gek, pag
yikil, bin bi aleb miker giip okok gek minim ag
tep giyal,” aglak.

8

*Jisas bin bî kojai yib nep tap magîl ñek ñinjlak
(Mat 15:32-39)*

¹ Ñin nab nîb sînjak nep, bin bî kojai nep ap mîdel, tap magîl ma mîdekl, Jisas bî ne okok sîk agek apelak agak, ² “Yad bin bî sîn aul kîrop yîmîg nînebin. Ñin omal nokîm yad eip mîdîl, yokop mîdebal. ³ Kîrop yuan nep ag yoken, ognap par okok nîb opal rek, kanîb nab okok amîl, udîn mîmain dek, yap paknîgal,” agak. ⁴ Agek, bî ne okok aglak, “Mîñ mab nep nab nîb sîn aul, tap magîl akal nîb dîl ñin?” aglak. ⁵ Agelak, Jisas agak, “Bred magîl nîbi titi gî rek mîdeb?” agak. Agek aglak, “Aknîb ar onjîd ak,” aglak. ⁶ Nîb agel, Jisas bin bî okok kîrop agek, bîsigel nîñlig gî, bred magîl aknîb ar onjîd nîbak dîl, God nop tep agîl, tî pañîl, bî ne okok kîrop ñek, kîri pen dîl, bin bî okok kîrop nonîm lî ñîlak. ⁷ Kîbsal sîkol bad alap dî mîdelak ak, ak rek nep dîl, God nop tep agîl, bî ne okok kîrop ñek, dîl nonîm lî ñîlak. ⁸ Ñel, ñîbel ñîbel kîrop kogi gek, dai dai yepîl yepîl gîlak okok, Jisas bî ne okok wad aknîb ar onjîd ak yîgel ap ran jakak.

⁹ Bî tap ñinjlak nîb okok, po tausan rek. Jisas pen, bin bî nîb okok kîrop ag yokîl, ¹⁰ bî ne okok eip ñîg magöb dîl, karîp lîm Dalmanuta amnîlak.

Perisi bî ognap, “Tap ma gep rek alap gek nîñjin,” aglak

(Mat 16:1-4; Luk 12:54-56)

¹¹ Bî Perisi ognap Jisas nop neb neb gon, tari rek agnîmîñ, agîl, apîl nop eip mînîm ag amîl

apıl gıl aglak, “Tap ma gep rek alap seb kab ar alanj sıňak gek, cın nıňjıl, God nep ag yokek opan, agıl nıňnjigabın,” aglak. ¹² Nıb agel, Jisas ake lılıg git agak, “Bin bı mıňi midebal nıňn aul, tari gınıg apal, ‘Tap ma gep rek alap gek nıňjn,’ apal? Yad nıbep nıňjd yıb agebin, nıbep tap ma gep rek alap gen, ma nıňnjigabım,” agak.

¹³ Nıb agıl, kırop kırıg gıl, bı ne okok eip nıg magöb dıl, nıg cöb pis kid adan amniłak.

*Jisas, bı ne okok bin bı Perisi mınim esek kırop
ma dinimel, agıl, mınim sid tıkıl agak*
(Mat 16:5-12)

¹⁴ Pen bı ne okok saköl gıl, bred konjai mer, magıl nokım alap nep dı nıg magöb ar ak lıl, dad amniłak. ¹⁵ Nab okok amlıg git, Jisas kırop agak, “Perisi yıs kiri ak abe, Herod yıs ne ak abe, nıňn tep gınımıt,” agak.

¹⁶ Nıb agek, bı ne okok kiri ke ag nıň ag nıň gıl aglak, “Bred magıl ognap sek ma dopın rek ageb,” aglak. ¹⁷ Jisas pen kiri aglak nıbak ke nıňjıl agak, “Tari gınıg bred magıl ma dopın, agıl, agebım? Nıbi mınim nıňjıl, wagın ak ma nıpım ar? ¹⁸ Uđin lak ak ma nıpım? Tımid lak ak ma nıpım? Aka nıňjıl saköl gıpım? ¹⁹ Bı paip tausan midełak nıňn ak, bred magıl aknıb mamıd alanj tı pań git nıňen, nıbıl dai dai yepıl yepıl gitlak okok, wad titi git rek yipek?” agak. Agek aglak, “Wad aknıb umıgan alanj yıgnok,” aglak. ²⁰ Nıb agelak agak, “Pen bı po tausan midełak nıňn ak, bred magıl aknıb ar onıd ak tı pań git nıňen, nıbıl dai dai yepıl yepıl gitlak okok, wad titi git rek yipek?” agak. Agek aglak, “Wad aknıb ar onıd ak yıgnok,” aglak. ²¹ Agelak

agak, “N̄ibi m̄in̄im n̄iñ̄il, waḡin ak ma n̄ip̄im ar?” agak.

Ud̄in kwoi gak b̄i alap Jisas gek, ud̄in ñ̄il n̄iñ̄ak

²² Pen k̄iri Betsaida taun amjakel n̄iñ̄lig gi, bin b̄i ognap b̄i ud̄in kwoi gak alap dap̄il, Jisas nop neb neb gił aglak, “Nop d̄i n̄iñ̄an,” aglak. ²³ Agelak, Jisas b̄i ud̄in kwoi n̄ibak nop n̄iñ̄magił k̄id ak d̄il, poñ d̄il karip̄ t̄irig t̄ironj gol s̄iñ̄ak amił, ud̄in nop ak k̄iñ̄ik ñ̄aḡił, nop d̄i n̄iñ̄il, agak, “Ud̄in nak tap ognap n̄iñ̄eban aka?” agak. ²⁴ Agek agak, “Yau. Bin b̄i okok n̄iñ̄ebin ak, pen mab b̄id rek okok gił tagebal,” agak.

²⁵ Agek, Jisas kauyanj ud̄in magił nop d̄i n̄iñ̄ek, dai komiñ̄ lek tap okok magiłsek n̄iñ̄ tep ȳib gak. ²⁶ Pen Jisas b̄i n̄ibak nop agak, “Kauyanj adił gił karip̄ t̄irig t̄ironj bin b̄i m̄idebal k̄idadañ ma amn̄im̄in; karip̄ nak ȳip̄id gił amnoñ,” agak.

Pita Jisas nop agak, “Nak nep me Mesaia ak,” agak

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisas b̄i ne okok eip karip̄ t̄irig t̄ironj taun k̄ib Sisaria Pilipai mañ̄ s̄iñ̄ak amniłak. Kanib nab s̄iñ̄ak amlig gił k̄irop agak, “Bin b̄i okok, ȳip b̄i an agił n̄iñ̄ebal?” agak. ²⁸ Agek aglak, “Bin b̄i ognap nep Jon b̄i ñ̄ig pak ñ̄eb ak, agebal; ognap Ilaija, agebal; ognap b̄i God m̄in̄im agep ke n̄ib alap, agebal,” aglak. ²⁹ Agelak, Jisas k̄irop agak, “N̄ibi ke pen ȳip b̄i an, agił, n̄ip̄im?” agak. Agek, Pita agak, “Nak nep me Mesaia ak,” agak. ³⁰ Agek, Jisas agak, “N̄ibi bin b̄i ognap k̄irop m̄in̄im n̄ibak ma ag ñ̄in̄im̄ib,” agak.

*Jisas agak, “Yad k̄imil kauyan wariknigain,” agak
(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)*

³¹ Jisas pen wagin ḡil b̄i ne okok k̄rop m̄inim ag n̄ilḡi agak, “B̄i N̄i ne yur k̄ib ȳib d̄inigab. B̄i k̄ib m̄inim t̄ig b̄ilocep okok abe, b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok abe, b̄i lo m̄inim ag ñeb okok abe, nop n̄ijel, m̄ilik yapek, ñag pak lel, ne k̄imil, ñin omal m̄idil, ñin omal nokim ak kauyan wariknigab,” agak. ³² Jisas m̄inim n̄ibak misen agek, Pita n̄ijek, tep ma gek, Jisas nop dam gol siñak amil, nop ag ḡilḡi agak, “M̄inim n̄ibak rek ma agan,” agak. ³³ Pen Jisas adik ḡil, b̄i ne okok k̄rop n̄ijil, Pita nop agak, “Seten! Nak k̄id yad okok amnoŋ! God gos ñeb rek ma ageban; bin b̄i okok gos n̄ipal rek nep n̄ijil ageban,” agak.

³⁴ N̄ib agil, b̄i ne okok abe, bin b̄i konjai nep m̄idelak okok abe, sik agek, wagin siñak apelak agak, “Bin b̄i an an yad eip m̄idenimel okok, tap tari l̄im dai ar wagin aul gos k̄ib n̄ipal ak k̄irig ḡil, m̄ib gon k̄iri ke gos k̄ib n̄ipal ak k̄irig ḡil, mab kros d̄i ka ḡil ȳip k̄isen ḡinimel. ³⁵ Bin b̄i, Jisas nop n̄ij d̄i m̄idon, tep ma ḡinigab agil n̄ijngal bin b̄i okok, pis nep ap yap paknigal. Pen bin b̄i, Jisas nop n̄ij d̄il, m̄inim tep ne n̄ij d̄i m̄idon, c̄inop ḡi t̄imel genigal ak, m̄inim ma m̄ideb agil gel amnigab bin b̄i okok, God gek per nep per nep komij m̄idenigal.

³⁶ “Pen bin b̄i, tap tep l̄im dai ar wagin aul konjai nep d̄in, ag gos n̄ipal bin b̄i okok, karip l̄im wagin aul m̄ideb tap okok magilsek d̄inigal ak pen komij per m̄idep won ak ma d̄inigal.

37 Tap tep okok magılsek dam s̄ikim ḡıl, komiŋ per m̄idep won ak taunımel rek ma l̄ip.

38 “Miñi ñin n̄baul bin b̄i kiri bin si b̄i si ḡıl, tap si tap t̄imel ḡılıg ḡi m̄idebal ak, bin b̄i an, ȳip abe m̄inim yad abe nabıŋ ḡinigab, kisen Bi Ñi ne Nap melik tep aknib ke d̄ıl, ejol s̄in okok sek apenigab ñin ak, ne b̄i n̄bak nop ak rek nep nabıŋ gek, ‘Nop ma n̄ipin,’ agnigab,” agak.

9

1 Pen Jisas n̄ib agıl, m̄inim alap agak, “Yad n̄bep m̄inim n̄ijid agebin, n̄ibi bin b̄i m̄idebim s̄in aul ognap komiŋ m̄idem n̄ijlig ḡi, God bin b̄i d̄ıl kod m̄idenigab ñin ak, kılıs kib sek apek n̄ijnigabim,” agak.

*Jisas m̄ib goj ne ak ke ȳib lak
(Mat 17:1-12; Luk 9:28-36)*

2 Pen kisen ñin aknib kagol oñid ak m̄idil, Jisas ne Pita Jems Jon k̄rop yakam poŋ d̄ıl, karip l̄im bin b̄i ma m̄idelak d̄im yırık alan alap kilan ḡi amniłak. Amıl, Jisas nop n̄inel n̄ijlig ḡi, m̄ib goj ne ak ke ȳib lak. **3** Walij ne ak t̄id tep ke ȳib l̄il, m̄imelik ȳib gak. Pen bin b̄i l̄im dai ar wagın aul alap walij ognap ñig l̄il ulık malık gel, t̄id n̄bak rek l̄inimin rek ma l̄ip. **4** Pen magıl n̄bak n̄ijlak, Ilaija eip Mosis eip apıl Jisas eip m̄inim ag m̄iderek. **5** Kiri n̄ijil, Pita Jisas nop agak, “Miñim ag ñeb bi, c̄in tep ȳib apıl s̄inçaul m̄idobin! N̄ib ak, c̄in karip badak bad omal nokim ḡin; nep alap, Mosis nop alap, Ilaija nop alap,” agak. **6** Kiri pırıkelak rek me, Pita gos n̄in tep ḡıl mer, abramek n̄ib agak.

⁷ Pen k̄imi bad alap ap̄il, k̄rop d̄i ȳip̄il yokek n̄ı̄lı̄g ḡi, m̄ın̄ım alap k̄imi nab n̄ı̄b s̄ı̄n̄ak agak, “Alek N̄ı̄ m̄ı̄dmaḡıl yad ȳı̄b. M̄ın̄ım agn̄igab rek n̄ı̄n̄ım,” agak. ⁸ N̄ı̄b agek n̄ı̄lı̄g ḡi, k̄iri n̄ı̄n̄ padık̄lı̄g ḡi n̄ı̄n̄lak, b̄ı̄ n̄ı̄b omal ma m̄ı̄derek; Jisas nep m̄ı̄dekl̄.

⁹ Pen k̄iri d̄ım alan k̄ırı̄g ḡıl, mak eyāj ap̄ yaplı̄g ḡi, Jisas agak, “D̄ım aul apos̄ın tap gos̄ı̄p n̄ı̄n̄es̄ım ak, m̄ı̄ññi bin b̄ı̄ ognap k̄rop ma ag n̄ı̄n̄ı̄m̄ı̄b. K̄isen B̄ı̄ N̄ı̄ ne k̄im̄ıl warı̄kn̄ı̄gab n̄ı̄n̄ ak nep m̄isēj ag n̄ı̄n̄ı̄m̄ı̄b,” agak. ¹⁰ Agek, b̄ı̄ ne okok bin b̄ı̄ ognap k̄rop ma ag n̄ı̄lak; k̄iri ke nep ag n̄ı̄n̄ ag n̄ı̄n̄ ḡıl aglak, “K̄im̄ıl warı̄kn̄ı̄gain, agı̄p ak, m̄ın̄ım wagı̄n̄ ak tari?” aglak. ¹¹ N̄ı̄b agı̄l, Jisas nop ag n̄ı̄n̄ı̄l aglak, “B̄ı̄ lo m̄ın̄ım ag ñeb b̄ı̄ okok tari ḡı̄n̄ı̄g apal, ‘Ilaija ned onı̄gab,’ apal?” aglak. ¹² Agelak, Jisas agak, “N̄ı̄n̄ı̄d apal. God M̄ın̄ım ak ñu k̄ıl t̄ı̄k̄ıl aglak, ‘Ilaija ned ap̄il tap okok ḡi j̄ı̄n̄ ḡı̄n̄ı̄gab,’ aglak. Pen God M̄ın̄ım ak m̄ın̄ım alap ñu k̄ıl t̄ı̄k̄ıl aglak, ‘Bin b̄ı̄ okok B̄ı̄ N̄ı̄ ne nop k̄ı̄d n̄ı̄l, nop yur k̄ı̄b n̄ı̄n̄ı̄gal,’ aglak m̄ın̄ım ak, tari ḡı̄n̄ı̄g n̄ı̄g aglak, agı̄l n̄ı̄p̄ı̄m̄? ¹³ Pen Ilaija aglak n̄ı̄bak, k̄isen onı̄gab, agı̄l, gos ak ma n̄ı̄n̄ı̄m̄ı̄b. Ne b̄ı̄r owak n̄ı̄n̄ı̄l gos k̄iri ke n̄ı̄n̄ı̄l nop abramek ḡi t̄ı̄mel ȳı̄b ḡı̄lak. N̄ı̄b ak, God M̄ın̄ım ak ñu k̄ıl t̄ı̄k̄ıl, nop ḡı̄n̄ı̄gal, aglak rek nep ḡı̄lak,” agak.

Kijeki n̄ı̄ s̄ı̄kol alap aban ñagak ak, Jisas ag mis yokak

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Pen k̄iri ban eyāj amı̄l n̄ı̄n̄lak, b̄ı̄ lo m̄ın̄ım ag ñeb b̄ı̄ ognap, Jisas b̄ı̄ ne akn̄ı̄b ajı̄p okok eip pen pen ag m̄ı̄del n̄ı̄lı̄g ḡi, bin b̄ı̄ konjai nep ap̄il,

kırop pınjıl kos kos git mìdelak. ¹⁵ Nig git nıñ mìdel nıñlıg git, Jisas apjakek, bin bi ap mìdelak okok nop nıñıl, wal agıl, amıl nop ag wasu dılak.

¹⁶ Jisas bi ne okok kırop ag nıñıl agak, “Tari gınig pen agek pen agek gesim?” agak. ¹⁷ Nib agek nıñlıg git, bi alap bin bi mìdelak nab nıb sıñak agak, “Minim ag ñeb bi. Ni yad ak, kijeki aban ñagek, minim ma geb. ¹⁸ Niñ ognap nop tapın gek, ap yap pakıl, kini kobkob kosib masib apıl, meg sıp yimıl, ñınmagıl tob mib goj yin git gip. Per nig gek gek me, dopin ak pen bi nak okok kırop agen, kijeki ak ag yok mer nıñıl kırıg gitpal,” agak.

¹⁹ Nib agek, Jisas kırop agak, “Nibi bin bi miñi midebitm aul God nop nıñ di kılıs ma gitpim. Minek akal nop nıñ dıl, tap nib okok ke gınigabitm? Minim per agen nıpitm ak, titi git minim kıl sek alap agen nıñnigabitm? Ni nibak dad midebin aul dowim!” agak. ²⁰ Agek, dam Jisas midek wagın sıñak dapel, kijeki ni nibak nop aban ñagak ak, Jisas nop nıñıl, ni ak nop gek, ap yap pakıl, adik madik gitlig git, kini kobkob kosib masib apıl yowak. ²¹ Nig gek, Jisas ni nibak nap nop ag nıñıl agak, “Tap nibak niñ akal rek gak?” agak. Agek agak, “Bırarık nep ni sikol won ak nep gak. ²² Kijeki nibak, nop per ñag pak lin, agıl, mab yineb nab okok abe, niig nab okok abe di yokeb. Nib ak, cırop apıl yimig nıñıl, tap nibak ag yokep rek lonimın ak, ag yoken,” agak. ²³ Agek, Jisas agak, “Yip tari gınig, ‘Ag yokep rek lonimın ak, ag yoken,’ agıl ageban? Ag nıñnigain rek gınigab, ag gos nıñnigan ak, ag nıñnigan ak

rek gìnigab,” agak. ²⁴ Agek, ñi nap ak kasek nep agak, “Nep nij debin; nìg gìnigan, agìl, gos ak niñjebin ak pen gos omal niñnim rek lip ak, yìp gos tep ñek niñil yad pis nep nij dinim,” agak.

²⁵ Pen bin bi konjai nep, apil mal Jisas eip midelak siñjak, piñg git rikid ag apelak niñlig git, Jisas kijeki ak nop agak, “Nak kijeki, bin bi gek timid saköl ñagek minim ma apal ak, nep agebin, ñi piyak nop kiriñ git, pis nep amil, kisen kauyan ma adik git onimim!” agak. ²⁶ Agek, kijeki nibak gaul kib git, söñ amniñ git, ñi ak nop gek, ap yap pakil, jep jep di wos gek, bin bi konjai nep aglak, “Bir kimib,” aglak. ²⁷ Nib aglak ak pen Jisas niñmagil kid ne ak dil, nop di warik ñek, warik komij middek. ²⁸ Kisen Jisas karip niñlik miñgan eyan amil, bi ne okok eip kiri nep midlig git, nop aglak, “Tari gìnig cin kijeki nibak nop ag yok mer niñpin?” aglak. ²⁹ Agelak, Jisas agak, “Kijeki nibak rek yokop ma ag yoknigal; God nop sobok gel me, mis amniñgal. Mer ak, mis ma amniñgal,” agak.

*Jisas kauyan, “Kimil wariknigain,” agak
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)*

³⁰⁻³¹ Jisas bi ne okok poj dil, karip lim nibak kiriñ git, karip lim Galili nab siñjak amlig git, bi yad okok kirop minim ag ñi tep gìnim, agìl, kapkap we git midlig git, kirop ag ñoligip. Kirop ag ñil agak, “Bi Ñi ne nop midlig git bi ognap kirop ñek, nop ñag pak lel, kimil, ñin omal midil, ñin omal nokim ak kauyan wariknigab,” agak. ³² Ne nib agek niñlig git, minim wagin nibak tari, agìl, nop ag niñlap ak pen piriñkil, ma ag niñlak.

Yad nep bì kib midebin, agil, minim pen pen aglak

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

33-34 Pen kanib nab siŋak amlig gi, Jisas bi ne okok, “Yad nep bi kib, nak bi kib mer,” aglig gi, pen pen agel amnak. Amil Kapaneam amjakil, karip miŋan eyan ak amił, Jisas krop ag niŋil, agak, “Kanib nab siŋak aplig gi, minim tari agem aposip?” agak. Agek, bi ne okok minim nibak ag niŋlig gi apelak ak niŋil, nabiŋ gek, pen ma ag niŋlak. ³⁵ Ma ag niŋlak, Jisas am bisig gi, bi ne aknił umiŋan alaŋ okok krop agek apelak agak, “Bin bi pobin midenimel okok, bin bi yokop wög gi niŋbal rek midil, bin bi ognap krop magilsek wög gi niŋimel,” agak. ³⁶ Nič agil, nič pai s̄ikol alap dapil midełak nab siŋak l̄il, kaig gilig gi, agak, ³⁷ “Bin bi yip niŋ dil, nič pai s̄ikol aul rek nokim alap di tep giniŋal ak, nič ak nop nep mer, yip abe diniŋal. Pen yip diniŋal ak, yip nep mer, Bapi yip ag yokek onek ak nop abe diniŋal,” agak.

Bin bi kaual maual c̄in ma giniŋal okok, kiri bin bi niŋeb c̄in

(Luk 9:49-50)

38 Pen Jon Jisas nop agak, “Minim ag niŋeb bi. Bi alap yib nep agil, kijeki kiyob niŋlik ag söŋ ag yokek, c̄in niŋil nop agnok, ‘Nak bi c̄in eip j̄im nič ma tageban ak, nič ma giniŋim,’ agnok,” agak.

39 Agek, Jisas nop pen agak, “Nop tari giniŋ mer apek? Bin bi yip gos niŋil, yib yad agil, tap ma gep rek ognap giniŋal okok, kisen adik gi yip minim timel ma agnigal. ⁴⁰ Bin bi kaual maual c̄in ma giniŋal okok, kiri bin bi niŋeb c̄in. ⁴¹ Pen

nıñım! Bin bı an an, nıbep Jisas bı ne, agıl, nıg
mıl nıel nıñnıgabım ak, God kırop dı tep gınıgab,”
agak.

*Gi tımel gıjin rek lıp, agıl, nıŋ tep gınımıt
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)*

42 “Pen bin bı ognap apıl, nı̄ pai yıp nıŋ debal
okok, kırop tap si tap tımel ar ak gı̄ yomel, kırı gos
yıp ak saköl gıl, tap si tap tımel gınıgal. Bin bı nıg
gınıg genıgal ak, ned kab kıb alap kıñam ak nag
dı̄ lı̄ tıbıkıl, dam nıg solwara nab sıňak yokplap
ak tep. Pen komıñ midil, nıg gı̄ tımel gınıgal ak,
yur kıb yıb dıñigal,” agak.

43 Jisas nıb agıl agak, “Nıñmagıl alap gek, nıbi
tap si tap tımel gınıg gebım ak, nıñmagıl pı̄s
kıd nıb ak tıb gı̄ rı̄k gı̄ yokem, pı̄s kıd ak nep
mı̄donı̄mıñ. Nıg gıl, tap si tap tımel nıbak ma
gınıgabım rek, komıñ amnı̄gabım. Pen nıñmagıl
omalgıl mı̄dek, gı̄ tımel gıl, karıp lı̄m Hel, mab
per nep yı̄n mı̄deb sıňak amnı̄gabım. **44** Karıp lı̄m
nıbak,

‘kırop kısoi per nep lı̄ mı̄dlı̄g gı̄,
mab yı̄n nep mı̄denı̄gab.’

45 “Tob kıd ak, ak rek nep. Tob kıd alap gek, nıbi
tap si tap tımel gınıg gebım ak, tob kıd pı̄s nıbak
tıb gı̄ rı̄k gı̄ yokem, pı̄s kıd ak nep mı̄donı̄mıñ. Nıg gıl, tap si tap tımel nıbak ma gınıgabım rek,
komıñ amnı̄gabım. Pen tob omalgıl mı̄dek, gı̄
tımel gem, nıbep karıp lı̄m Hel, mab ke yı̄neb ak
yokek, yur kıb dıñigabım. **46** Karıp lı̄m nıbak,
‘kırop kısoi per nep lı̄ mı̄dlı̄g gı̄,
mab yı̄n nep mı̄denı̄gab.’

⁴⁷ Udin magil ak, ak rek nep. Udin magil alap gek, nibi tap si tap t̄mel ḡnig gebim ak, udin magil pis nib kid ak t̄ig ḡilig gi yokem, pis kid ak nep midonimij. Nig gił, tap si tap t̄mel n̄bak ma ḡnigabim rek, God karip lim ne s̄ıjak amnigabim. Pen udin magil omalgil midek, gi t̄mel gem, n̄bep karip lim Hel, mab ke yineb ak yokek, yur kib dinigabim. ⁴⁸ Karip lim n̄bak, k̄rop k̄soi per nep li midlig gi, mab yin nep midenigab.'

⁴⁹ "Gam wak nawoj mab dagilel yin dek tep l̄nigab ak rek, God ne bin bi magilsek k̄rop nig aknib rek nep ḡnigab.

⁵⁰ "Dek sol tap dek kal tep yib ak pen dek kal ne ak amek, titi gił gem, kauyan dek kal ḡnigab? Nib ak, nibi bin bi dek kal rek midil, bin bi ognap midmagil lił eip kapkap midenimib," agak.

10

*"Bin ag yokep aka mer?" aglak
(Mat 19:1-12; Luk 16:18)*

¹ Jisas Kapaneam k̄irig gił, karip lim Judia nab okok amil, am nīg Jodan juıl, pis kid adan amnak. Bin bi okok nīnjl, ap mogim gelak nīnjl ne per goligip rek k̄rop minim ag nīak.

² Bi Perisi ognap, Jisas tari rek agnigab, agil, apil, nop ag nīnjl aglak, "Lo minim tari rek mideb? Bi okok bin dil, ag yoknig, ag yoknigal aka?" aglak. ³ Agelak, Jisas pen agak, "Mosis God Minim nu kıl tikil, n̄bep minim tari agak?" agak.

⁴ Agek aglak, "Mosis agak, 'Bin ag yoknig, "Nep ag yokebin," agil, mij bad alap nu kıl tikil nop

ñıl, ag yoknımış,’ agak,” aglak. ⁵ Agelak, Jisas agak, “Niñid agebim ak pen wös rek God ne bı niñiginiñgal agıl ma gos niñjak. Mosis niñbep God mìnım ag ñek, niñbi kasek ma dıpım ak me, ne lo mìnım niñbak ñu kıl tıkkak. ⁶ Pen God karıp lım bırarık ped okok gi lak niñin ak, bı gi lıl, bin gi lıl, gak. ⁷ Ar niñbak me, bı okok nonım nap sıkop eip mıdıl, amıl bin dıl, kırop kırıg gił, ⁸ kıri ber mal jım niñl kıner niñlıg gił, mıb gon nokım lıñıgab. Kisen ke ke mer, jım niñl nep mıdenıgair. ⁹ God agek, bı bin dıl mıb gon par nokım lıñıgab niñbak, bı ognap amıl kırop ag pak asık ke ke ma lıñımel,” agak.

¹⁰ Niñ agıl, bı ne okok eip kauyan karıp niñlik mıgan eyan amıl, Jisas nop mìnım ar niñbak kauyan ag niñelak. ¹¹ Jisas agak, “Bı alap bin dıl, ag yokıl, amıl bin kisen niñb alap dıñıgab ak, God udın yırık ne sıñak ne bin si dep bı. ¹² Bin ak, ak rek nep, bı dıl, kırıg gił, amıl bı kisen niñb dıñıgab ak, ne bı si dep bin,” agak.

Jisas niñ pai sıkol okok kırop dı kaig gił, niñmagıl ne nabıc kırop ar alan lak

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Bin bı ognap, Jisas niñ pai cın okok dı niñan, agıl, dapelak, pen bı ne okok kırop ag gelak.

¹⁴ Niñ agelak, Jisas niñek, mılık yapek, agak, “Niñ pai sıkol okok kırıg gem, yıp olan. God karıp lım ak niñ pai sıkol niñb okok rek mıdebal. ¹⁵ Yad niñbep niñid yıb agebin, bin bı okok, niñ pai sıkol okok God karıp lım ar alan mìnım ak niñ dıpal rek ma niñ dıñıgal ak, God karıp lım ne sıñak ma amnıñgal,” agak. ¹⁶ Niñ agıl, niñ pai sıkol okok

kırop dî kaig gîl, ñinmagîl ne nabîc kırop ar alan lîl agak, “God nîbep kod mîdonimîn,” agak.

*Bî tap koñai mîdek alap
(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)*

17 Pen Jisas amek nîñlîg gî, bî alap pîg gî rîkîd ag apîl, Jisas mîdek wagîn sîñjâk kogîm yîmîl, agak, “Mînîm ag ñeb bî tep! Yad tari gîl per mîdep ak dînîgain?” agak. **18** Agek, Jisas agak, “Yîp tari gînîg, ‘Bî tep,’ ageban? Bin bî alap tep ma mîdebal; God nokîm me tep mîdeb. **19** Pen nak God lo mînîm ak nîpan: ‘Çip ma ñagnîmîb; bin si bî si ma gînîmîb; tap si ma dînîmîb; mînîm kîb agîl tom ma agnîmîb; mînîm tom agîl bin bî ognap tap kırop okok ma pîlî gî dînîmîb; nanîm nap agnîmir ar ak (rek nep) nîñlîl, kîsen gînîmîb,’” agak.

20 Jisas nîb agek, bî nîbak Jisas nop agak, “Mînîm ag ñeb bî. Yad kapañ apîc nep mîdîl, lo mînîm nîb okok magîlsek nîñlîg gî mîdebin,” agak. **21** Agek, Jisas nop nîñlîl, mîdmagîl lîl, agak, “Nak tap nokîm alap nep ma gîpan. Nak amîl, tap nak tari tari mîdeb okok magîlsek sîkim gîl, mani dîl, bin bî tap ma mîdeb okok kırop ñînîmîn. Nîg gîl me, tap tep nak ak mîdenîgab God karîp lîm seb kab ar alan sîñjâk. Apin rek gîl, apîl, yad eip tagor,” agak. **22** Nîb agek, bî nîbak tap ne koñai mîdek rek, cîb gek, gos par yîb lîlîg gî amnak. **23** Jisas bî ne okok kırop nîñ padîklîg gî agak, “Bin bî tap koñai mîdenîgab okok koslam yîb God bin bî ne mîdel, kırop dîl karîp ne sîñjâk kod mîdenîgab,” agak. **24** Nîb agek, bî ne okok mînîm nîbak nîñlîl, gos par nep nîñel nîñlîg gî, Jisas

kırop kauyan agak, “Ñi pai yad sijn aul, mìnìm agebin aul nijim. God karip lím ak koslam ameb rek mideb! ²⁵ Kaj kamel okok nu mauöl nag yokpal miğan ak amníg, amnígal ak pen bin bi kıllok kibap mani tap okok konjai mideb okok, God karip lím ne sijnak koslam yib amnígal,” agak.

²⁶ Jisas nib agek, bi ne okok wal yib agil, pen ag nijek pen ag nijek gil aglak, “Nib ak, bi an rek komin per midep won ak dinimij?” aglak. ²⁷ Agelak, Jisas kırop nijlig git agak, “Bin bi okok kiri ke ginimel rek ma lip; God nep me tari tari ginig, ginimij rek nep mideb,” agak. ²⁸ Pen Pita Jisas nop agak, “Nijan! Cin nak eip taglig git, tap cin okok magilsek kiri gitipin,” agak.

²⁹ Agek, Jisas agak, “Yad nibep nijid yib agebin, bin bi yip gos nijil, mìnìm tep yad wög ak ginig, karip lím kiri kiri git gil aka, ninai nimam kiri okok kiri git gil aka, nonim kiri okok kiri git gil aka, ni pai kiri okok kiri git gil aka, wög dai kiri okok kiri git gil, wög yip genigal ak, ³⁰ God kırop di rep ginigab. Kırop kod midek, lím dai ar wagin aul midenigal nin ak, karip, ninai nimam, nonim, ni pai, wög dai kiri konjai yib midenigab. Pen nin ognap bin bi ognap okok, kiri bin bi yad eip midebal ak nijil, kırop git timel ginigal. Kisən pen God kırop dam karip lím ne sijnak dad amek, ne eip per nep midenigal. ³¹ Pen bin bi miñi ned amebal okok, kisen konjai nep kid ken yib okok midenigal. Pen bin bi miñi kid ken yib okok midebal okok, kisen konjai nep ned am midenigal,” agak.

*Jisas kauyanj, “KİMİL WARİKNİGAIN,” agak
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Pen kiri Jerusalem amlig gi, Jisas ned gak; bi ne okok kisen gil, gos par par niñlig gi amelak niñlig gi, bin bi kisen apelak okok niñil pırıklak. Jisas pen bi ne aknib umıgan alan okok kırop nep pon dıl, gol sıñak amił, tap tari nop gınig gak ak kauyanj kırop ag ñak. ³³ Jisas agak, “Cın Jerusalem amon niñlig gi, bi alap Bi Ñi ne nop kain gi dam, bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi lo mìnım ag ñeb bi okok abe, ñinmagıl kırop ñek, nop mìnım kib agıl, ‘Bi nibaughl nop ñag pak lep,’ agıl, di bi Juda mer okok kırop ñinigal. ³⁴ Ñel, nop ag juıl, kıñik ñagıl, nag di pakıl, dam pis nep ñag pak lel kımnıgab. Pen ñin omal midıl, ñin omal nokım ak kauyanj warıknıgab,” agak.

*Jems eip Jon eip bi kib midor, ag gos ak niñrek
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Sebedi ñi ne omal, Jems eip Jon eip apıl Jisas nop agrek, “Mìnım ag ñeb bi, cır mal nep mìnım alap ag niñor, nak yau agıl gınigan ak tep,” agrek. ³⁶ Nıb agerek, Jisas kırop agak, “Nıri yıp ag niñrig gebir nıbak, yad nirep tari gınım?” agak. ³⁷ Agek agrek, “Kisen nak melik tep ke sek midıl, karıp lım magılsekiñ rek kod mideniğan ñin ak, cırop mal, bi alap di ñinmagıl yıpıd pis kıl nak ar lıl, bi alap di ñinmagıl anjıdken pis kıl nak ar lek, bısig midojır,” agrek. ³⁸ Nıb ager, Jisas agak, “Nıri mal niñ rep gıl ma agebir. Ñıg silek yad niñnıgain ak nıri mal ak rek nep niñnıgair? Yad ñıg paknıgain ak, nıri mal ak rek nep paknıgair?” agak. ³⁹ Agek, “Yau, niñ gınıgabır,” agrek. Agerek, Jisas agak,

“Niñid agebir. Ñig yad niñnigain ak, niri mal ak rek nep niñnigair; ñig paknigain ak, niri mal ak rek nep paknigair ak pen ⁴⁰ niñmagil yipid ken pis kid yad bi an midenigab, niñmagil anjdenken pis kid yad bi an midenigab ak yad ma agnigain; ak Biñen tap ne; ne ke niñip rek ginigab,” agak.

⁴¹ Pen Jisas bi ne akni b wajrem alan minim nibak niñel, krop milik yapek, Jems Jon bi omal krop ag gilak. ⁴² Nig gel, Jisas krop magilsek agek apelak agak, “Niñbi niñim, Juda bin bi mer okok, kin kiri kiliç gil kod midebal; bi kib kiri minim tari tari agnigal ak niñil kaunan dil kisen ginigal me. ⁴³ Pen kiri gebal rek ma ginimib. Bi an bi kib midonimij ak, bi sikol rek midil, bin bi ognap krop wög gi ñeb bi rek midonimij. ⁴⁴ Bi an bi kib yib midonimij ak, bi sikol tam okok rek midil, bin bi ognap krop magilsek miñ wög gep bi alap rek midonimij. ⁴⁵ Bi Ni ne ak, bin bi okok kiri wög yip gilan, agil, ma owip; wög krop gi ñi damil, kisen tap si tap timel gipal ar ak saj gi kimen, bin bi konjai nep komij amnilan, agil, owip,” agak.

*Jisas udin kwoi gak bi alap gek, udin ñil niñak
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Jisas bi ne okok eip taun kib Jeriko amjaklak. Kiri Jeriko kiri amnig, bin bi konjai yib nep eip amnilak. Bi Timeas ni ne Batimeas udin kwoi gak ak, mani niñim, agil, asib aglig gi, kanib gol sijak bisig midek. ⁴⁷ Bisig midek niñlig gi, “Jisas bi Nasaret nib ak apeb,” agel niñil, ne sik agil agak, “Jisas, Depid Ni ne, yip yimig niñan!” agak.

⁴⁸ Agek, bin bi okok nop silikil aglak, “Minim ma agan! Kapkap midei!” aglak. Nib aglak ak pen ne kapkap midil mer, meg migan dap ranil sik kib agil agak, “Depid Ni ne, yip yimig ninjan!” agak. ⁴⁹ Agek, Jisas manj nib sinjak wos gil agak, “Nop sik agem, sinjaul owan,” agak. Agek, bin bi okok bi udin kwoi ak nop aglak, “Jisas nep sik ageb. Warikil gos sek owan,” aglak. ⁵⁰ Agelak, walij parsek ne ak tig ju yokil, kasek nep warikil, Jisas midek sinjak amnak. ⁵¹ Amek, Jisas nop agak, “Yip tari ganj, agil, apeban?” agak. Agek bi udin kwoi gak ak agak, “Minim ag ñeb bi. Udin ak kauyan ñil ninjin, agil, apebin,” agak. ⁵² Agek, Jisas agak, “Jisas yip gek komiñ linigab, agil, niñ dipan ak rek, me nep komiñ lip, bir nak amnon,” agak. Nib agek ninjlig gi, won nibak nep udin ñil ninjil Jisas eip amnak.

11

Jisas Jerusalem kij rek amnak (Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

¹ Jisas bi ne okok eip amil amil Jerusalem ulep ulep gilig gi, Olip Dim, karip tirig tiron Betpagi Betani amjakil, Jisas bi ne omal agil agak, ² “Karip lim migan kidadan amil nijnigair, kaj donki marip bin bi dad ma tapal alap non gi lel midenigab. Nijnil, wisib donimir. ³ Bin bi ognap nirep tari ginig nig gebir, agenimel, agnimir, ‘Bi Kib wog alap gil, kauyan yokek, onigab,’ agnimir,” agak. ⁴ Nib agek, amil nijrek, kaj donki marip alap kanib sijnak karip kijon wagin gol sijnak nag non gi lel midek. Min wisiber nijlig

gi, ⁵ bin bi yokop ulep ni'b siñak mìdelak okok aglak, “Tari giñig kaj donki marip ni'bak miñ wiñibebir?” aglak. ⁶ Agelak, Jisas agak rek nep agerek, yau agel, ⁷ kaj donki marip ni'bak dam Jisas mìdek siñak apil, walij par kib kiri tig juil, kaj donki ar alañ lìrek, Jisas ar ni'bak bisigil amnak. ⁸ Bin bi okok konjai nep, walij parsek kiri okok tig juil, kanib kib ar siñak lìlak; ognap mab kas okok tib rik dap lìlak. ⁹ Niñ gil, bin bi nop ned gìlak okok abe, nop kisen gìlak okok abe, sìk aglig gi aglak,

“God yiñ ne agon ar amnan!

Bi Kib bi ne ag yokek apeb aul;
God nop kod mid tep giñimtiñ.

¹⁰ Based Depid kinj midil, bin bi kod midoligip rek,
ne ciñop ak rek nep kod mìdenigab!
God yiñ ne agon ar amnan!” aglak.

¹¹ Jisas niñ gil, Jerusalem amiñ, God sobok gep karip miñan ak amiñ, tap okok niñ tagek niñlig gi, piñ panjìd amek niñlig gi, bi ne akniñ umiñan alañ okok eip karip tìrig tìroñ Betani amniñlak.

Mab niñeb alap magil ma piñlak (Mat 21:18-19)

¹² Mìnek pen, Betani niñ adik giñ kanib nab siñak aplig gi, Jisas nop yuan lak. ¹³ Yuan lek, par yiñid niñak mab uñem alap mìdek. Magil ognap piñlil mìdeb aka agil, amiñ niñak, magil ma piñlak; mab kas nep mìdek. Pen tari: magil piñlep niñ ak ma owak. ¹⁴ Niñ gek, Jisas mab ni'bak agak, “Kisen bin bi ognap mab magil nak ak ma

n̄iñnígal,” agak. Bi ne okok m̄inim agak n̄ibak n̄iñlak.

God sobok gep karip tap s̄ikim gelak okok, Jisas k̄rop yik s̄on yokak

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹⁵ Jisas bi ne okok poñ d̄il, Jerusalem amil, God sobok gep karip miñan amil n̄iñak, bin bi okok s̄ikim ḡilig gi, mani yimjiklig gi midelak. N̄ig gelak, mani yimjik gelak abañ bad okok t̄ig adik ḡil, yakir dap lel taulig gi midelak mab bog okok t̄ig adik ḡil, bin bi s̄ikim ḡilig gi, tap taulig gi, karip miñan n̄ibak midelak okok, k̄rop yik gi mis yokak. ¹⁶ Yik gi mis yokil agak, “Tap ognap dap God sobok gep karip kab wari kis kis ḡil mideb nab aul ma padiknimib,” agak. ¹⁷ Nit agil agak, “God M̄inim ak nu kıl tikil aglak, ‘God agip, ‘Karip yad ak, bin bi karip lim tigoñ tigoñ magilsek apil, yip sobok ginigal,’ agip,’ aglak. Pen n̄ibi n̄ig gesim, bi tap si di we ḡil midebal karip alap rek lip,” agak.

¹⁸ Nit agek, bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi lo m̄inim ag ñeb bi okok abe, m̄inim n̄ibak n̄iñil, nop ñag pak lin, aglak. Pen bin bi okok magilsek m̄inim nop ak n̄iñil wal aglak rek me, Jisas nop pirkil, titi ḡil nop ñag pak lin, agil, gos ak piyo n̄in midelak. ¹⁹ Kislim gak magil ak, Jisas bi ne okok eip Jerusalem k̄irig ḡil amnilak.

God nop gos nokim n̄iñil ag n̄iñem, ag n̄iñnígabim rek ginigab

(Mat 21:20-22)

²⁰ M̄inek kislim sek kanib nab siñak kauyan amlig gi n̄iñlak, mab uñem Jisas ag gak ak wagin

sek p̄is nep m̄ilep ḡıl m̄idek. **21** N̄ig gek n̄ıñlıg ḡi Pita agak, “M̄ınım ag ñeb b̄i, n̄ıñan! Mab ułem tol ag genak aul m̄ilep ḡi yowıp!” agak. **22** Agek, Jisas agak, “God nop n̄ıñ dıñimıb. **23** Yad n̄ıbep n̄ıñjıd agebin, cın agon God ak rek nep ḡıñimıñ, agıł, gos omal mer, gos nokım n̄ıñıl, dıñm gol n̄ıbaul ‘N̄ig solwara nab s̄ıñak adan ḡi dam pakan,’ agenıgabım ak, agnıgabım rek ḡıñigab. **24** N̄ıb ak me, God nop ag n̄ıñnıgabın rek ḡıñigab, agıł, gos nokım n̄ıñıl ag n̄ıñem, ag n̄ıñnıgabım rek ḡıñigab. **25** Pen God nop sobok ḡıñig gebım ak, bin b̄i ognap n̄ıbep ḡi tımel ḡıpal okok n̄ıñıl kırıg ḡıñimıb, n̄ıñıl Nap n̄ıbi seb kab ar alan m̄ideb ak, tap si tap tımel n̄ıbi ḡıpıım okok n̄ıñıl kırıg ḡıñigab. **26** Pen bin b̄i ognap n̄ıbep ḡi tımel ḡıpal okok n̄ıñıl ma kırıg ḡıñigabım ak, Nap n̄ıbi seb kab ar alan m̄ideb ak, tap si tap tımel n̄ıbi ḡıpıım okok ak rek nep n̄ıñıl ma kırıg ḡıñigab.

*“Nep b̄i an agek n̄ig ḡi ajeban?” aglak
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

27 Pen Jisas b̄i ne okok eip kauyan Jerusalem apjakıł, ne God sobok gep karıp m̄ıgan okok ḡi tagek n̄ıñlıg ḡi, b̄i God nop tap sobok gep b̄i kıt̄b okok abe, b̄i lo m̄ınım ag ñeb okok abe, b̄i m̄ınım tıg b̄ılokep okok abe, Jisas m̄idek s̄ıñak apıl aglak, **28** “Nep b̄i an, n̄ig ḡıñimın, agek, n̄ig ḡılıg ḡi ajeban?” aglak. **29** Agelak, Jisas pen agak, “Yad n̄ıbep m̄ınım alap ag n̄ıñen, yıp ag ñenıgabım ak, yad pen yad b̄i an agek n̄ig ḡi ajebin ak, n̄ıbep ag ñıñıgagin. **30** Jon bin b̄i okok kırrop n̄ıg pak ñak ak, God agek n̄ıg pak ñak aka gos ne ke n̄ıñıl n̄ıg pak ñak? Yıp agem n̄ıñin!” agak.

31 Nib agek, kiri ke ag niñ ag niñ gil aglak, “Cin agnigabin, ‘God agek, Jon bin bi okok krop nñig pak ñak,’ agenigabin ak, cinop agnigab, ‘Nib ak, tari ginig Jon minim nop ak ma niñ dipim?’ agnigab. **32** Pen cin agnigabin, ‘Jon gos ne ke niñil krop nñig pak ñak,’ agnigabin ak, cinop tari ginigab?” aglak. Pen tari: bin bi okok magilsek, God agek, Jon wög ne goligip ag gos niñoligipal ak me, Juda bi kib nib okok pirkil minim ke alap ma aglak. **33** Gos nibak niñil aglak, “Cin ma niñin,” aglak. Nib agelak, Jisas krop pen agak, “Nibi yip pen ma ag nibim rek, yad bi an agek git ajebin ak, nibep ak rek nep pen ma ag niñigain,” agak.

12

Juda bin bi okok kiri God bi ne okok krop git imel gilak, agak

(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Jisas pen krop minim ar alap sid tikil agak, “Bi alap wari gil, nag wain wög ak git yimil, wain magil pak cib jakep, agil, migan alap git li tep ginigab. Bin bi apil nag magil si dinigal ak niñ midojin, agil, karip kilan git par kib alap gil, bi ognap krop agnigab, ‘Nibi nag wain wög yad ak kod midil, kisen pilil pok gek, yip ognap, nibi ognap dinimib,’ agil, karip lim par okok amnigab. **2** Wain magil pok ginigab magil ak, bi ne alap ag yokil, agnigab, ‘Wain magil yip ognap nel donimin!’ agnigab. **3** Agek, amjakek, bi wög ginigal okok, nop di pak pak lil, yokop nep ag yoknigal. **4** Nit gel, bi wain wög nap nib ak bi

alap pen ag yoknığab. Amjakek, nop nabıc alan pakıl, git tımel yib gınigal. ⁵ Nıg gel, bi wain wög nap nıb ak, bi alap pen ag yokek amek, nop pis nep ñag pak lınigal. Bi ognap konjai nep ag yokek, nıb aknıb nep gitlig git, ognap tapın magıl paknığal, ognap pis nep ñag pak lınigal. ⁶ Nıg gel gel me, bi wain wög nap nıb ak bi ne alap ma middenigab; ni middenigil ne nokım middenigab ak, minim ne ak dınıgal, agıl, ag yokek amnığab. ⁷ Pen amjakek, bin bi wain wög git middenigal okok niñıl agnığal, ‘Ni apeb aul, bi wain wög nap nıb ak ni ne apeb. Niñıl ak, nop ñag pak lıl me, tap ne dınımın rek okok cın dınıgabın,’ agnığal. ⁸ Niñıl agıl, niñıl nıbak nop pis nep ñag pak lıl, dam wain wög mis okok di yoknığal. ⁹ Nıg genığal, bi wain wög nap nıb ak apıl, tari gınigab? Ne apıl, bin bi wain wög genığal nıb okok kırop ñag pak lıl, bin bi ognap kırop agek, wain wög nıbak kod middenigal,” agak.

¹⁰ Niñıl agıl kırop agak, “Niñi God Minim nu kıl tıklak dai alap ma niñim rek lip. God Minim dai nıbak nu kıl tıkił aglak,

‘Bi karıp gep okok kab par kırıg gitlak ak,
kab nıbak nep miñi karıp sap nab eyan sınaç
piñıl niñıl mideb.

¹¹ Bi Kıt nıg gak ak,
cın niñıl tep agobın,’ aglak,” agak.

¹² Jisas nıb agek, bi God nop tap sobok gep bi kıt okok abe, bi lo minim ag ñeb okok abe, bi minim tıg bılokep okok abe, cınop nep ageb, agıl, nop cıcı dın, ag niñlak ak pen bin bi okok kırop pırıkıl, kırıg gitlak.

*“Takis ñeb aka ma ñeb?” aglak
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)*

¹³ Pen kisen Juda bî kîb nîb okok, bî Perisi ognap eip, Herod bî ne ognap eip kîrop aglak, “Nîbi Jisas mîdeb sînjak amił, nop mînîm ognap ag nîjêm, ne tari nînöл mînîm agenigab, nop dam mîñ lînigabın,” aglak. ¹⁴ Nîb agelak, Jisas mîdek sînjak amił, aglak, “Mînîm ag ñeb bî. Cîn nîpîn nak bî nîjîd yîb nep ageban. Bî kîb okok abe, bin bî yokop okok abe, kîrop nîjîl ma pîrîkpan. God ageb rek nep nîjîl, bin bî okok kîrop yîpîd gîl nep ag ñeban. Nîb ak, cînop ag ñan! Cîn Juda bin bî lo okok titi gîl mîdeb? Gapman bî kîb Sisa nop takis ñîjîn aka ma ñîjîn?” aglak. ¹⁵ Nîb agelak, Jisas mînîm tom agelak ak nîjîl agak, “Tari gînîg, nînöл mînîm agaŋ, agîl, yîp mînîm esek nîbak agebîm? Kab magîl alap dapem, yad nîjîn,” agak. ¹⁶ Agek, kab magîl alap dap ñel nîjîl agak, “Kab magîl bak ak, bî an mîlîk dai ak mîdîl, an yîb ak mîdeb?” agak. Agek aglak, “Bî kîb Sisa ak nep,” aglak. ¹⁷ Agelak, Jisas agak, “Sisa tap ne mîdonimîŋ ak Sisa nop ñînîmîb; God tap ne mîdonimîŋ ak God nop ñînîmîb,” agak. Nîb agîl, mînîm tom kiri ak talak gi tep gak nîbak nîjîl, wal yîb aglak.

*Bin bî kîmîl warîknîgal
(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)*

¹⁸ Sadyusi bin bî okok, bin bî kîmîl, ma warîknîgal, agîl, nîjöligîpal rek, ognap Jisas mîdek sînjak apîl aglak, ¹⁹ “Mînîm ag ñeb bî. Bî God mînîm agep Mosîs, mînîm alap cînop ñu kîl tîkîl agak, ‘Bî alap bin dîl, ñît pai tîkîl mer,

yokop kimenigab ak, n̄imam ne alap pen bin kañıl n̄ibak d̄ıl, mam k̄imak ak n̄i pai ne ak, ağıł, t̄ikn̄igab,’ agak. [20](#) N̄ib ak, b̄i wagin sek akn̄ib ar onj̄id ak m̄idenigal. N̄imam ned bin d̄ıl, n̄i pai t̄ikil mer, yokop k̄imn̄igab. [21](#) K̄imek, n̄imam ȳigwu nab n̄ib ak pen bin n̄ibak nop d̄ıl, ak rek nep n̄i pai t̄ikil mer, yokop k̄imn̄igab. N̄ig gek, n̄imam ȳigwu nok̄im n̄ib ak pen bin n̄ibak nop d̄ıl, ak rek nep n̄i pai t̄ikil mer, yokop k̄imn̄igab. [22](#) N̄ig gi dam dam, n̄imam akn̄ib ar onj̄id okok n̄i pai t̄ikil mer, magilsek yokop k̄imn̄igal. K̄isen bin ak, ak rek nep k̄imn̄igab. Pen bin b̄i k̄imil warikn̄igal, apan ak, [23](#) bin nok̄im alap b̄i ne akn̄ib ar onj̄id l̄in̄igab n̄ibak, k̄isen n̄imam akal bin ne m̄idenigab?” aglak.

[24](#) Agelak, Jisas agak, “N̄ibi God M̄in̄im n̄u k̄il t̄iklak ak abe, God k̄ilis ne ak abe ma n̄ip̄im rek, gos n̄ij̄id ma n̄ip̄im. [25](#) Bin b̄i k̄imbal okok warikn̄igal n̄in ak, God ejol ne okok m̄idebal rek m̄idil, b̄i okok bin ma d̄in̄igal; bin okok b̄i ma d̄in̄igal. [26](#) Pen bin b̄i kauyan ma warikn̄igal, ap̄im ak, Mos̄is mab s̄ikol ȳin nep m̄idek kes̄im n̄u k̄il t̄ikak ak ma n̄ip̄im rek l̄ip. God, mab ȳinek nab s̄in̄jak m̄idil, Mos̄is nop agak, ‘Ebrahim, Aisak, Jekop, God k̄iri me, yad m̄idebin,’ agak. N̄ib ak, based s̄ikop ned k̄imlak okok k̄rop ağıł, ‘God k̄iri m̄idebin,’ agak. Pen n̄ibi ap̄im rek, bin b̄i okok k̄imil, p̄is nep k̄imblap ak, God ne, ‘Ebrahim, Aisak, Jekop, God k̄iri m̄idebin,’ ma apkop. [27](#) N̄ibi gos n̄ij̄ tep ma ḡil, bin b̄i k̄imbal okok n̄ij̄il, b̄ir p̄is nep k̄imbal ap̄im ak pen God n̄ij̄ip k̄iri kom̄ij̄ m̄idebal. Bin b̄i kom̄ij̄ m̄idebal

nıb okok ne God kiri mideb,” agak.

*God lo mìnìm kib yib ak
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Bi lo mìnìm ag ñeb bi alap, Jisas Sadyusi bin bi okok krop ag tep gak ak niñil, apil nop ag niñil agak, “Lo ar akal kib yib?” agak. ²⁹ Agek, Jisas agak, “Lo kib yib ak, God Minim ak ñu kıl tıkıl aglak, ‘Isrel bin bi niñim! Bi Kib cın God, ne nokim nep Bi Kib mideb. ³⁰ Mıdmagıl nak ak magılsek, gos timid nak ak magılsek, kılıs nak ak magılsek dıl, God Bi Kib nak ak nop mıdmagıl lıñımın,’ aglak. ³¹ Minim kib yib alap, God Minim ak ñu kıl tıkıl aglak, ‘Nak ke mıdmagıl lıpan rek, bin bi ke nıb okok krop ak rek nep mıdmagıl lıñımın,’ aglak. Lo mìnìm okok magılsek, lo nıb omal me lo kib yib mideb,” agak. ³² Agek, bi lo mìnìm ag ñeb bi ak pen agak, “Minim ag ñeb bi. Nak niñid yib ageban, God nokim me Bi Kib yib mideb; ne rek ognap ma midebal. ³³ Cın God nop tap pak sobok gi ñinigabin aka tap pak sobok gi ñi piş nep dagılnigabin ak tap kib mer. Tap kib yib me, mıdmagıl cın ak magılsek, gos timid cın ak magılsek, kılıs cın ak magılsek dıl, God Bi Kib ak nop mıdmagıl lıjın; cın ke mıdmagıl lıjın rek, bin bi okok krop ak rek nep mıdmagıl lıjın,” agak. ³⁴ Nıb agek, Jisas bi ak, ne gos niñ tep yib gıl ageb, agıl, nop agak, “Nak God bi ne alap mindenimın rek lıp,” agak. Jisas pen mìnìm niñid yib okok nep agek ak niñil, bin bi niñ mıdelak okok pırıkkıl, kisen mìnìm esek okok nıb nop

neb neb gıl ageliğipal rek, ognap sek nop ma ag nı̄nlak.

Krais ne bı̄ an?
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Jisas God sobok gep karıp sı̄njack bin bı̄ okok kırop mınım ag ñı̄ mı̄dlig gıt, bin bı̄ okok kırop agak, “Bı̄ lo mınım ag ñeb bı̄ okok tari gınig apal, ‘Krais ak ne Depid ñı̄ ne nep,’ apal? ³⁶ Kaun Sı̄n ak, Depid nop gos ñek, Depid ne ke ñu kıl tı̄kıl agak,

‘Bı̄ Kıl ne Bı̄ Kıl yad ak nop agak,

“Nak ñinmagıl yıpı̄d ken kıl yad bı̄sığ mı̄denimın me,
 yad bin bı̄ kaual maual nak okok

kırop tob mok nep okok lı̄nı̄gain,” agak,
 agak.

³⁷ Nı̄b ak, Depid ne ke Krais nop ‘Bı̄ Kıl yad’ agak. Pen Krais Depid ñı̄ ne mı̄dobkop, nop ‘Bı̄ Kıl yad’ ma apkop,” agak. Jisas mınım wagın ñı̄bgıl nı̄nıl ag tep gek rek, bin bı̄ konjai yı̄b mı̄delak okok mınım nop ak mı̄ñ mı̄ñ gıllig gıt nı̄nlak.

*Bı̄ lo mınım ag ñeb bı̄ okok gı̄pal rek ma
 gını̄mı̄b, agak*

(Mat 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:4)

³⁸ Jisas bin bı̄ okok kırop mınım ag ñılıg gıt agak, “Bı̄ lo mınım ag ñeb bı̄ okok kırop nı̄n tep gını̄mı̄b. Kırı gı̄pal ar ak, walīj par kıl okok lı̄l, maker okok amon, bin bı̄ okok, apebım e, agel, yı̄b cın i ar alan mı̄deñ, agıl, gos ak nı̄pal. ³⁹ Pen Juda mogım gep karıp ak amon, cınop kau ar tep tep bı̄ kıl bı̄sığpal, ar ak bı̄sığım, agnígal, agıl, gos ak nı̄pal. Bin bı̄ tap kıl ñı̄bal nab ak,

ak rek nep, bin bi udin yirik ar sinjak bisigon, cinop ninjil, cin bi gep bi yib mideb, agnigal, agil, gos ak nipal. ⁴⁰ Bit lo minim ag ñeb bi okok, bin kañil karip tap kiri okok tap cin rek lañ, agil, pili gi dipal. God nop sobok ginigabin ak, bin bi ninjnimel, agil, minim par kib tom tom ar ognap nep okok apal. Nig gipal ak, kisen God krop yur kib aknib ke yib ñinigab,” agak.

*Bin kañil yim gep rek eñap God nop tap kib ñak
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Jisas God sobok gep karip mani dap ñoligipal migan ulep sinjak bisig midil ninjak, bin bi okok apil mani dap yokelak. Bin bi gep okok, mani konai nep dap yoklak. ⁴² Pen bin kañil mani ma midek alap, kab magil lakañ magil sikol omal dap yokak. ⁴³ Nig gek ninjil, Jisas ne bi ne okok agek apelak agak, “Yad nibep ninjid yib agebin, bin bi okok kiri mani sikol ñebal, pen bin kañil aul mani kib yib ñib. ⁴⁴ Tari ginig: bin bi mani konai mideb okok, mani kiri ognap sek konai nep midek ninjlig gi, mani kiri God nop ognap nep dap ñibal; pen bin kañil aul, mani ne magil omal midosip ak magilsek dap ñib. Ne tap tau ñijeb mani alap ma mideb. Nig gip ak, God nijek, bin bi ognap kiri tap sikol ñibal ak pen bin kañil aul ne tap kib yib ñib,” agak.

13

*God sobok gep karip wal ginigab, agak
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Jisas God sobok gep karip ak kiri gil soñ amek ninjlig gi, bi ne alap nop agak, “Minim ag

ñeb bì. Kab tep dìl, karip tep gılak aul nıñan!” agak. ² Agek, Jisas agak, “Nak kab karip kib nıbak nıñıl ageban ar? Kisen karip nıb aul pag jıspıık masıpıık gı yokel, kab alap, kab alap ar sıňak ma mıdenıgab; pıs nep pag yoknıgab,” agak.

*Miker dıl koslam mıdenıgal, agak
(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Jisas nıb agıl, God sobok gep karip ak kırıg gıl, Olip Dım amnak. God sobok gep karip ak tau kıd adanı mıdeb, Olip Dım tau kıd aul mıdeb. Jisas Olip Dım sıňak bısig mıdek nıñlıg gı, Pita, Jon, Jems, Edru kırı yakam apıl nop aglak, ⁴ “Tap agesan ak, nın akal rek gınıgab? Pen tap tari rek gek nıñıl agnıgabın, ‘Tap nıb okok mıñi gınıg geb,’ agnıgabın?” aglak. ⁵ Agelak, Jisas kırop agak, “Nıñ tep gıl, mınım esek agel ma dıñımıb! ⁶ Bin bì konjai nep apıl, esek agıl, yıb yıp ak dıl, agnıgagal, ‘Yad Jisas nep apebin,’ agnıgagal. Nıb agel, bin bì konjai nep, nıñıd agebal agıl, kırop kisen gınıgagal. ⁷ ‘Karip lım sıñ aul pen pen gebal, karip lım okok pen pen gebal,’ agenımel, gos par ma nıñımıb. Tap nıb okok gınıgab ak pen mıñi karip lım wagın aul tap okok magılsekkıır gınıgab, agıl, gos ak ma nıñımıb. ⁸ Bin bì mıgan ognap warıkıl, bin bì mıgan ognap eip pen pen gınıgagal. Kiñ mıgan ognap warıkıl, kiñ mıgan ognap eip pen pen gınıgagal. Karip lım okok magılsekkıır monmon dıl, yuan kib yıb apıl gınıgab. Tap gınıgab nıb okok, bin okok kırop ned nı̄t pai nıbosıp, kisen nı̄t pai tıkpıal rek ak gınıgab. ⁹ Pen nıbi nıñ rep gılıg gı mıdenımıb. Nıñ ognap nıbep dam Juda kansol bì okok kırop ñel, mınım kib

agnıgal. Ñin ognap, Juda mogım gep karıp mıgan okok, yır dıl, nıbep paknıgal. Ñin ognap, Jisas bıne, agıl, nıbep dam gapman bı kıb abe kinj abe middenıgal sıñak amıl, mınım kıb agnıgal. Pen nıg dad amenımel ak, mınım tep yad ak gapman bı kıb okok abe, kinj okok abe kırop ag ñinıgabım.
10 Ned mınım tep yad ak, bin bı karıp lım ke tıgoñ tıgoñ magılseк ag ñel amnıgab.

11 “Pen yad pıs ken middenıgabım ak nıñıl, nıbep mınım kıb agnıg dad amenımel ak, mınım pen titi gıl agıjn, agıl, gos par ma nıñnımıt. Agnıg gem nıñlıg git, Kaun Sıñ nıbep gos tep ñek, agnıgabım. Mınım nıbak nıbi ke ma agnıgabım; Kaun Sıñ ne ke agnıgab. **12** Ñin nıbak, mam bı okok warıkıl, mam ognap kırop ñag pak lılañ, agıl, kain git dam bı mınım nıñep bı okok ñinmagıl ar kırop ñel, ñag pak lıniagal. Nap bı okok warıkıl, ñi pai kırı ke okok kırop ñag pak lılañ, agıl, kain git dam bı mınım nıñep bı okok ñinmagıl ar kırop ñel, ñag pak lıniagal. Ñi pai okok warıkıl, nonım nap sıkop kırop nıñel, mılık yapek, kırop ñag pak lılañ, agıl, kain git dam bı mınım nıñep bı okok ñinmagıl ar kırop ñel, ñag pak lıniagal. **13** Yad pıs ken middenıgabım ak nıñıl, nıbep mılık kal nıñnıgal ak pen, nıbi bin bı an an, kılıs gılıg git, yıp ma kırıg gıl, cıg gılıg git nep middenıgabım okok, ñin kisen agebin ak apenıgab ak, God nıbep dı komıñ yoknıgab,” agak.

*Kisen tap tımel yıb mıseñ lıniagal, agak
 (Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)*

14 “Pen tap bìl asık mosık gep ak, kau ne ma ameb sığak amıl warıkıl middenigab, niñnígabim ak, níbi bin bì karıp lím Judia middenimb okok, kasek pırık gi dím gol okok amnímib. (Níbi bin bì mìnım aul miñi nep udın li niñebim okok, mìnım wagın ak tık niñ tep gìnimb.) **15** Bin bì karıp ar alan middenimb okok, tap yad ognap dínim, agıl, adık gi sığak eyan ma amnímib; karıp miğan eyan ma amnímib. **16** Bin bì wög dai okok ajenimb okok, walıj par yad alap dínim, agıl, adık gi karıp ma amnímib. **17** Pen ñin níbak, bin ñi pabag sek middenimel okok abe, bin ñi painjan ci ñenimel okok abe, koslam yıb pırık gi amnígal. **18** Tap gìnigab níbak, God nop sobok gił, karıp yıgen geb ñin ak ma gìnimb, agnímib. **19** Tari gìnig: God bırarık ped okok karıp lím gi lak ñin ak tıkıl, mıd damıl miñi mıdobın ñin aul, tap tımel níbak rek alap ma gak; kisen okok ak rek nep tap tımel níbak rek alap ma gìnigab. **20** Tap tımel níbak per gıpkop, bin bì magılseк kım sakplap. Pen Bi Kıt ne bin bì ne dínigab okok kırop gos niñıl, mer agek me, tap tımel níbak yokop won alap gìnigab.

21 “Ñin níbak bin bì ognap níbep apıl, ‘Niñım! Krais mıdeb aul! Krais mıdeb adan!’ agenimel ak, niñid agebal agıl, gos ma niñnímib. **22** Bin bì ognap, God bin bì ne ke ag lak okok kırop dín, agıl, esek agıl agnígal, ‘Yad me Krais; yad me bì God mìnım agep bì alap,’ agıl, tap ma gep rek ognap gìnigal. Pen God bin bì ne ke ag lak okok ma dínigal, mer. **23** Nıb ak, niñ tep gìnimb. Tap tari tari kisen gìnigab ak, yad níbep agen nípım

ak me, nıñ tep gılıg gi middenimib.

*Jisas kisen adık gi onigab
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)*

²⁴ “Pen miñker kib nıb okok gi sakek nıñlıg gi, piñ ak kislim gił, takın ak melik ma gınıgab. ²⁵ Gap okok seb kab ar alan nıb piğ ju yap apek nıñlıg gi, tap seb kab ar alan mideb okok, okdan nıb okol nıb gınıgab. ²⁶ Niñ nıbak, Bi Ni ne kılıs ke yiñ dıl, melik tep aknib ke sek kimi bad nab siñak apek nıñlıg gi, bin bi nop nıñnígal. ²⁷ Pen ejol ne okok ag yokek kariþ lim ke yiñmñak yiñmñak magılsek tiñgon tiñgon okok amıl, bin bi ne ke ag lak okok poñ dıl nop donigal.

*Mab siliþ linigab
(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)*

²⁸ Jisas agak, ‘Niñbi mab tauan okok nıñnígabiñ ak, miñim agebin aul nıñ tep gınıgabiñ. Mab tauan okok siliþ lıl, wös gek nıñlıg gi, miñi piñ liniç geb, agıl niþip. ²⁹ Nıb ak rek, kisen tap agebin okok gek nıñlıg gi, ‘Miñi manj mideb, Jisas agak rek giniç geb,’ agıl nıñnígabiñ. ³⁰ Yad nıbep nıñid yiñ agebin. Bin bi miñi midebal okok ognap mideb nıñlıg gi, tap nıb okok gi sakek, kisen kimnígal. ³¹ Seb kab ar alan abe, lim dai wagin aul abe kır giniç gab; pen miñim magıl yad okok ma kır giniç gab; per per nep middenigab.

*Niñ akal onigain ak bi alap ma niñip, agak
(Mat 24:36-44; Luk 17:26-30,34-36)*

³² “Niñ akal aka magıl akal onigain ak, bin bi ognap ma niñpal, ejol okok ma niñpal, yad Ni ak, ak rek nep ma niñipin; Bapi nep niñip. ³³ Nıb ak me,

ñin akal onıgain ak ma nıpm rek, per per nıŋ tep yıb gılıg gı mıdenımıb.

³⁴ “Onıgain ñin nıbak, kesım agnıg gebin ar aul rek. Bı kıb alap karıp ne ak kırıg gıl mıgan alap amnıg gı, bı wög gep ne okok kırop wög ar ke ke ag lıl, ‘Wög nıg nıg gınımıb,’ agı, bı ne kıjon wagın kod mıdenıgab ak nop agnıgab, ‘Nıŋ tep yıb gıl mıdenımın,’ agı, amnıgab. ³⁵ Nıbi ak rek nep, magıl akal bı karıp nap nıb ak onıgab ak ma nıpm rek, nıŋ tep gıl mıdenımıb. Dıgep won ak onıgab aka, kıslım nab kıb eyan onıgab aka, kıllokıl gaul gınıgab won ak onıgab aka, kıslım sek onıgab, agı, ma nıpm. ³⁶ Nıbi kıinem nınlıg gı, kasek onımın rekop lıp ak me, nıŋ tep gıl mıdenımıb. ³⁷ Pen nıbep nep ma agebin; bin bı okok magılsek ak rek nep agebin, nıŋ tep gıl mıdenımıb!” agak.

14

*Jisasnop titigıl ñag pak lın, agı, gos ak nınlak
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)*

¹ Pen Juda kai Pasopa ñin kıb ak abe, Bred Yıs Sek Ma Ñıneb ñin kıb ak abe yokop ñin omal nep mıdek nınlıg gı, bı God nop tap sobok gep bı kıb okok abe, bı lo mınım ag ñeb bı okok abe, Jisasnop titigıl, kapkap dı cıcı lıl, dam ñag pak lın, agı, nıg gıl gos nınlak. ² Pen gos alap nınlıl aglak, “Pasopa ñin aul nıg gon, bin bı konjai nep sıŋ aul warıkıl, pen pen gıl, cınop gı tımel gınıgal,” agı, kırıg gılak.

³ Jisas karıp tırıg tıronj Betani amıı, Saimon karıp ak am bısig gıl, tap ñıbelak. Bı Saimon

nı̄bak, ned soi sapeb lak ak, Jisas gek, komı̄n̄ lak. Pen tap nı̄bel nı̄n̄lı̄g ḡī, bin alap wel ki tep owept mani k̄ib taupal ak, barol sek dapıl, nab sı̄n̄ak t̄i pańı̄l, Jisas nop nabı̄c ar alan soń gak. ⁴⁻⁵ Soń gek, b̄ī m̄idelak nı̄b okok, ognap nı̄n̄el, c̄ibur k̄rop alıksek lek, k̄iri ke aglak, “Wel nı̄bak sı̄kim ḡīl, m̄ī nokı̄m alap b̄ī alap wög ḡīl mani dı̄n̄igab rek ak d̄ıl me, bin b̄ī tap ma m̄ideb okok k̄rop n̄eb ak pen tari ḡin̄ig nı̄g ḡīl yokop soń ḡip?” aglak. Nı̄b agıl, bin nı̄bak nop ag julak.

⁶ Nı̄b agelak, Jisas k̄rop agak, “Tari ḡin̄ig nı̄b agebīm? Nop k̄ırı̄g ḡīm! Yı̄p ḡip nı̄bak, ḡī rep yı̄b ḡip. ⁷ Bin b̄ī tap ma m̄ideb okok, nı̄bep eip per nep m̄idenı̄gal rek, nı̄n̄ ognap k̄rop tap nı̄n̄ig, nı̄n̄igabīm. Pen yad eip per ma m̄idenı̄gabīn. ⁸ Bin nı̄baul, tap ne gep rek ak, ḡip. K̄imen, wel ki tep owept ak l̄ī nı̄l t̄igel ḡin̄igal rek, yı̄p ned l̄ī nı̄b. ⁹ Nı̄b ak, yad nı̄bep nı̄n̄ı̄d agebin, k̄isen m̄ın̄ım tep yad ak karıp l̄ı̄m yı̄mñak yı̄mñak magı̄lsek ag n̄el amek nı̄n̄lı̄g ḡī, ne ḡip nı̄bak sek agel, k̄iri bin nı̄baul nop gos saköl ma ḡin̄igal,” agak.

*Judas, Jisas nop n̄ag pak l̄ı̄lań, agıl, m̄imig gak
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Pen Jisas b̄ī ne alap Judas Iskariot, Jisas nop m̄imig ḡin̄ım agıl, b̄ī God nop tap sobok gep b̄ī k̄ib okok amnak. ¹¹ B̄ī God nop tap sobok gep b̄ī k̄ib nı̄b okok, m̄imig gak nı̄bak nı̄n̄ı̄l, tep gek, aglak, “Nep mani ognap nı̄n̄igabīn,” aglak. Agelak me, Judas, “Titi ḡīl agen, k̄iri apıl Jisas nop dad amnímel,” agıl, gos ak p̄ı̄yo nı̄n̄ m̄idek.

*Pasopa nı̄n̄ ak m̄īnī, agıl, tap nı̄n̄lak
(Mat 17:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)*

12 Bred Yıs Sek Ma Ņiñeb ūñ kib ak apek, Pasopa kaj sipsip ūñlik pak sobok gi ūñeb ūñ ak, Jisas bi ne okok nop ag niñil aglak, “Pasopa tap cın ūññigabin ak, miñan akal gi jin giñ?” aglak. **13** Agelak, Jisas bi ne omal ag yokıl agak, “Niri taun kib ak amil ūññigair, bi alap ūñig mil dap padikenigab; nop nabiñ pakıl eip amniñmir. **14** Bi niñbak amil karip miñan amoniñmir, niri mal bi karip niñbak nap niñ ak nop ag niñil agniñmir, ‘Minim ag ūneb bi agip, “Bi yad okok eip Pasopa tap ūññigabin karip miñan akal?”’ agip,’ agniñmir. **15** Niri ag niñer, ne niñrep dam karip ar alan, tap okok magilsek miñdeb ūñlik miñan kib ak yomniñgab. Yomek, tap ūññigabin ak ūñlik miñan niñbak gi jin geniñmir,” agak.

16 Jisas kirop mal niñ ag yokek, taun kib ak amil niñrek, Jisas agak rek nep miñdek. Niñil, Pasopa tap ūññig gilak ak, gi jin girek.

17 Digepl won ak, Jisas bi ne akniñ umiñgan alan okok eip amjakıl, **18** biñig gił tap ūñblig gi agak, “Yad niñbep niñid agebin, bi yad eip tap jim ūñiñbobin siñaul nep, bi alap, yip ūñag pak liñlan, agil, yip miñig giñigab,” agak.

19 Niñ agek, bi ne okok yimig gek, gos miñker niñlig gi, nop nokim nokim ag niñlig gi aglak, “Nak yip ageban aka?” aglak. **20** Agelak, Jisas agak, “Niñbi bi yad akniñ umiñgan alan miñdebim okok, bi alap ūñig giñigab. Bi niñbak me, yad eip tap kinañ nokim jim ūñiñbobir aul. **21** Yad Bi Niñ ne, God Minim ūñ kıl tiñkil aglak rek nep kiñniñgain ak pen bi yip ūñag pak liñlan, agil,

mimig giniqab ak, nop yimig niñebin. Ne yur kib
diniqab ak me, nop ma tik doplap ak tep,” agak.

Jisas bi ne okok kirop bred wain ñak
(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

22 Tap ñiblig gi, Jisas bred ak dil, God nop tep,
agil, ti pañil, bi ne okok kirop ñilig gi agak, “Di
niñim! Ak miñ gonj yad,” agak.

23 Pen ñig wain kap ak, ak rek nep dil, God nop
tep, agil, bi ne okok kirop ñek, magilsek ñibel
niñlig gi, agak, **24** “Ñig aul, lakañ yad. Lakañ yad
son gi yonigab ak me, God miñim kiliñ niñid ag
lak rek, bin bi konjai nep nop eip di jím ñinigab,”
agak. **25** Niñ agil agak, “Yad niñbep niñid agebin,
yad ñig wain kauyan ma niñnigain. Yokop nep
miden, God bin bi dil seb kab ar alan siñak
kod middenigab ñin ak nep, ñig wain kisen niñ
niñnigain,” agak. **26** Niñ agil, bi ne okok eip God
nop sobok gep kiñmep alap agil, Olip Dím amniñlak.

*Jisas Pita nop agak, “Yad Jisas nop ma niñin,’
agnigan,” agak*

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

27 Jisas bi ne okok kirop agak, “God Miñim
ak ñu kíl tikil aglak, ‘God ne agak, “Yad bi kaj
sipsip miñkep ak nop pak len, kaj sipsip okok
piñik gi ke ke amniñgal,” agak,’ aglak. Niñ ak rek,
miñdak miñdak niñbi magilsek yip kiriñ giñ, piñik gi
amniñgabim. **28** Pen yad kiñil, warikil karip lim
Galili amen, niñbi kisen niñigabim,” agak. **29** Niñ
agek, Pita agak, “Bi ognap nep kiriñ giñmel rek
liñ ak pen yad nep ma kiriñ giñgain, mer,” agak.
30 Agek, Jisas agak, “Yad nep niñid agebin, miñi

ñin aul nep, kislím nab eyan kílokíl sít omal ma agnígab won ak, ‘Yad Jisas nop ma nípin,’ agíl, yíj omal nokím we ñinígan,” agak.

³¹ Agek, Pita mìnım kílis yíb agíl agak, “Yíp nak eip ñag pak línig, ñag pak línímel ak pen yad Jisas nop ma nípin, agíl, ma agnígain,” agak. Jisas bì ne okok magílsekl, Pita agak rek nep aglak.

*Jisas God nop sobok gi midek
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)*

³² Jisas bì ne okok eip mab wög dai Getsemani amíl kírop agak, “Níbi sínaul bísig mítém, yad am sobok gínig amebin,” agak. ³³ Níb agíl, Pita, Jems, Jon kírop pon dí damíl, gos par lílig gi agak, ³⁴ “Mídmagíl yad ak yur gi dap yowíp ak, kímním rek líp. Níbi wagin aul mítöl, níj míténdimib,” agak. ³⁵ Níb agíl, kírop sínak ag líl, ne yokop ulep níb sínak amíl, lím dai eyan yap pakíl, yur kíb dínig gek níbak, Nap ne mer agníminj aka mer ma agníminj, agíl, sobok gílig gi midek. ³⁶ Nap nop sobok gílig gi agak, “Bapi, nak tap okok magílsekl gep ak nep mideb. Tap yíp gínig geb ak, yad mítker kíb mideb. Nak yau agnímin, yíp aknib ma gínimij. Pen tap yíp tari gínig geníminj ak, gos yad níjním ar ak ma gínimij, gos nak ke níneban ar ak nep yíp gínimij,” agak.

³⁷ Jisas níb agíl, adík gíl bì ne omal nokím mítelak sínak apíl níjak, kíri pís nep wísin kín amnílak. Níb ak, ne Pita nop agak, “Saimon, ti gínig gíl wísin kaneban? Yokop aua nokím alap nep níj míténdimín rek ma líp ar?” agak. ³⁸ Níb agíl, bì ne okok kírop agak, “Cín tap tímél gíjin rek líp, agíl, níj rep gíl, God nop sobok gílig gi

midenimib. Gos nibi ak ginimib rek lip ak pen mib goj nibi yirik marik gip,” agak. ³⁹ Nib agil, kauyan adik gi amil, Nap nop ned sobok gak rek, kauyan sobok gak. ⁴⁰ Pen kauyan adik gi apil niyak, bi ne okok pis nep wisin kal apek kin amnilak. Niyl, krop agak, “Nibi wisin kinebim ar?” agak. Agek, nabij dil, pen agnimek rek malak.

⁴¹ Pen Jisas kisen amil, adik gi apil kauyan wisin kinelak ak niyl agak, “Nibi yokop kin midebim ar? Me tep! Ne bir owip. Nibi niym! Bi alap apil, Bi Ni ne kaingil, bi tap si tap timel gipal okok krop niyig geb. ⁴² Warikem amnin! Niym! Bi yip kain gip apeb aul,” agak.

Jisas nop tig cici lilk

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

⁴³ Jisas krop minim nibak agek niyig gi, magil nibak nep, bi ne akni b umigan alan bi alap, Judas, bi konai nep poj dil apjakak. Bi nib okok, bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi lo minim ag neb okok abe, bi minim tig bilocep okok abe, ag yokel olak. Kiri tu par kid ognap dil, yir pakep ognap dil, olak. ⁴⁴ Judas ned krop ag lil agak, “Yad bi alap nop amil ag wasu dil, tig bom silokil, milik niyengain ak, bi me elek, agil, nop tig cici lil, di wos gil dad amnimib,” agak.

⁴⁵ Judas Jisas midek sinyak amjakil, “Minim ag neb bi,” agil, nop di bom silokek niyig gi, ⁴⁶ bi ognap apil, Jisas nop tig cici lilk.

⁴⁷ Jisas tig cici lel niyig gi, Jisas bi ne alap warikil, tu par kid ne ak di lip gi dil, bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak wog nop gi niyigip

bı ak, nop tımıd pıs kıd ak pıs nep tıb ajan̄ ñag yokak.

48 Pen Jisas bı nop tıg cıcı lılak okok kırop agak, “Nıbi tu par kıd dıl, yır pakep dıl, yıp tap si pılı gı dep bı alap, agil, apebim ar? 49 Yad per per God sobok gep karip ak amił, nıbep eip mıdił, bin bı okok kırop mınım ag ñöliłipin ak pen yıp tıg cıcı ma lıpekk. Pen mınıi kıri God Mınım ak ñu kıl tıkıl aglak rek nep gebim,” agak. 50 Pen won nıbak nep, Jisas bı ne okok magilsek nop kırig gıl pırik gı am saklak. 51 Bi praj alap, walij parsek alap nep yımił, Jisas nop dad amelak ak kısen amek, nop abe tıg cıcı lın, agel, 52 pırik amek, walij par nop ak tıg ju del, ne magil nep pırik amnak.

Jisas nop mınım kıb aglak

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)

53 Jisas nop dam, bı God nop tap sobok gep bı kıb yıb karip ak amniłak. Dad amelak, bı God nop tap sobok gep bı kıb okok lıl, bı mınım tıg biłokep okok lıl, bı lo mınım ag ñeb bı okok lıl, apil karip nıbak mogim gılak. 54 Pita pen lisim lisim nił damił, bı God nop tap sobok gep bı kıb yıb karip ne ak amjakil, bı karip nıbak wög gelak okok eip bisig gıl, mab manjil midelak. 55 Bi God nop tap sobok gep bı kıb okok abe, Juda Kansol kıb bı okok magilsek abe, Jisas gıt tagoligip mınım wagin alap dıl, nop ñag pak lın, ag piyo nił mer niłlak. 56 Bin bı kojai nep dapel, Jisas nop mınım esek ar ognap aglak ak pen mınım aglak ak adip adip ma aglak. Ke ke agel, mınım wagin ognap ma niłlak. 57 Pen ognap warikil, tom agil, aglak,

58 “Cin niŋ m̄don, ne agak, ‘God sobok gep karip, niŋmagil d̄il ḡlak aul, yad t̄b wal gi yokil, niŋ omal nokim ak, kauyan gi l̄n̄gain. Kiri niŋmagil d̄il ḡpal rek ma ḡn̄gain; yad ke karip k̄sen nīb ḡn̄gain,’ agak,” aglak. ⁵⁹ Minim aglak nībak ak rek nep adip adip ma aglak; ke ke aglak.

⁶⁰ Bi God nop tap sobok gep bi k̄ib yīb ak warikil, Jisas nop agak, “Minim nep agebal ak, nak minim pen alap ma ageban an?” agak. ⁶¹ Agek, Jisas minim alap pen ma agek, kauyan ag niŋil agak, “Nak me Mesaia ak, Bi K̄ib tep ak Nī ne ak akan?” agak. ⁶² Agek, Jisas agak, “Yau me. Me yad nep. Yad, Bi Nī ne, Bi K̄ib k̄ilis ke yīb niŋmagil yīpid pīs ar ne bisig mid k̄irig gīl, seb kab ar alan siŋak nīb, k̄imi bad nab nab līl apenigain, niŋniŋabim,” agak.

⁶³⁻⁶⁴ Jisas nīb agek, bi God nop tap sobok gep bi k̄ib yīb ak, walij ne okok ke tīg bil bil gīlig gī agak, “Ne God yīb ne ak t̄b juosip ak bir nīpim! Nīb ak, bin bī ognap ma ag niŋjin. Ne gī tīmel gīp ak misen agip me ak. Nīb ak, nībi tari gos nīhebim?” agak. Agek, bi k̄ib okok magilsek warikil, aglak, “Bi nīb gīl ageb nībak, nop ñag pak lep,” aglak. ⁶⁵ Nīb agil, bi ognap Jisas nop k̄inik ñaqil, walij bad alap di udin nop ak karik nīl, nop paklig gī aglak, “Nak ke niŋil, cinop agek niŋin, nep bī an pakeb?” aglak. God sobok gep karip bi polisman okok, ak rek nep nop tapin magil nep paklak.

*Pita agak, “Yad Jisas nop ma nīpin,” agak
(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)*

66 Pita amıl bışigak sığak nep midek niñlig gi, bin praj alap, bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak nop wög gi ñoliçip alap apjakil, **67** Pita mab tin kab midek sığak niñil, agak, “Nak ak rek nep Jisas bi Nasaret nib ak eip ajenak,” agak. **68** Agek, Pita agak, “Nak tari ageban? Minim ageban ak adi ma niñpin,” agak. Nib agil, mis eyan amek niñlig gi, kılıkil sik agak. **69** Bin praj nibak nep, Pita nop kauyen niñil, bin bi midelak okok krop agak, “Bi aul bi ne alap,” agak. **70** Agek, Pita kauyen mer agak.

Yokop magil alap midil, bin bi warik midelak nib okok, Pita nop kauyen aglak, “Nak ak rek nep karip lim Galili nib ak me, cin niñpin nak abe bi ne alap,” aglak. **71** Agelak, Pita agak, “Bi Kib niñ mideb; tom agen, yip ñag pak linigab. Pen niñid yib agebin! Bi nib agebitim ak yad ma niñpin yib!” agak. **72** Nib agek niñlig gi, kılıkil ak kauyen sik agak. Sik agek, Pita Jisas ned agak, “Kılıkil sik omal ma agnigab won ak, ‘Yad Jisas nop ma niñpin,’ agil, yij omal nokim we ñinigan,” agak minim ak niñek, mapin gek, sil kib agak.

15

*Jisas nop dam Pailot midek dad amnilak
(Mat 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)*

1 Kislim sek, bi God nop tap sobok gep bi kib okok lil, bi lo minim ag ñeb bi okok lil, bi minim tig bilocep okok lil, Juda Kansol bi kib okok magilsek lil, magilsek minim ag bimgil, Jisas nop nag lil, dam gapman bi kib Pailot midek sığak dad amnilak. **2** Dad amel, Pailot Jisas nop agak,

“Nak Juda bin bì kiŋ kiri ak akaŋ?” agak. Agek, Jisas agak, “Me nak apan me ak,” agak.

³ Bì God nop tap sobok gep bì kib okok Jisas mìnìm kib agil mìnìm ke ke konjai nep aglak. ⁴ Nig gek, Pailot Jisas nop agak, “Nep mìnìm konjai agebal ak, nak pen mìnìm ognap ma ageban aŋ?” agak. ⁵ Agek, Jisas pen mìnìm ma agek, Pailot gos par yiб nep niŋjak.

Juda bin bì okok aglak, “Jisas nop mab bak alaŋ ñag pak lan!” aglak

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39–19:16)

⁶ Pen Juda kai Pasopa niŋ kib ak apek, per amil Rom gapman bì kib Pailot nop ag niŋel, krop bì nagimán kiri ag niŋölögipal bì ak nep yokop ag söŋ yokolögip. ⁷ Pen miňek niňbak, bì alap yiб ne Barabas bin bì ognap dìl, Rom gapman eip pen pen gił, ciп ñag pak liлak rek, krop miň lel mìdelak. ⁸ Bin bì okok ap mogim gił, Pailot nop bì nagimán per ag niŋölögipal rek ag niŋel, ⁹ Pailot krop agak, “Juda kiŋ kib niби ak, niби wisiб yokním aka?” agak. ¹⁰ Tari giňig: Pailot ne ke niŋjak, bì God nop tap sobok gep bì kib okok, Jisas nop yokop miňlik yapek, nop dap niňlak. ¹¹ Pen bì God nop tap sobok gep bì kib okok, bin bì okok krop aglak, “Pailot nop agem, Jisas mer, Barabas nop wisiб yoknímiŋ,” aglak. Nig gel, bin bì okok Pailot nop aglak, “Barabas nop ciňop wisiб yokan,” aglak. ¹² Niб agelak, Pailot agak, “Niб apim ak, pen bì niňaul niби Juda kiŋ ciň apim ak, nop tari giňim?” agak. ¹³ Agek, kiri mìnìm bleble gił aglak, “Nop mab bak alaŋ ñag pak lan!” aglak. ¹⁴ Agelak, Pailot agak, “Ne tari gi

tımel gek, nop nıg gınım?” agak. Nıb agek pen kiri bleble yıb gıl aglak, “Mab bak alan ñag pak lan!” aglak.

¹⁵ Pen Pailot, mınim kılıs aglak nıbak dıl, bin bı okok kırop tep gañ, agıl, Barabas nop yokop ag yokıl, bı ne ognap kırop agek, Jisas nop nag lıl, tapın magıl paklak. Jisas nop pak dai juel nıñlıg gi, Pailot agak, “Nop dam mab bak alan ñag pak lım,” agak.

*Ami bı okok Jisas nop ag julak
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)*

¹⁶ Ami bı okok, Jisas nop dam gapna Pailot karıp ne mıgan eyan dad amıl, bı yakam kiri magılsek kırop sık agel apelak, ¹⁷ walıj lakañ parsek alap, gapman bı kıl okok tol gıt mıdeligipal rek Jisas nop tım ñıl, tap ñu ñu sek ognap tık dapıl, kiñ tol gıpal usajıl bad rek alap gıl, nop nabıç alan tol gıt ñılak. ¹⁸ Tol gıt ñıl, Jisas nop aleb aleb ñıñlıg gi aglak, “Nak Juda kiñ kıl per nep middenimın!” aglak.

¹⁹ Nıb agıl, yır dıl, nabıç nop pakıl, nop kılñık ñag ñılak. Mıdekl ulep sıňak kogım yımıl, kiri kiñ nop göligipal rek, nop kıbor kıyan gılak. ²⁰ Nop nıg gıl ag juıl, walıj lakañ parsek nop tım ñılak ak tıg ju yokıl, walıj ne ke ak yım ñıl, mab bak alan ñag pak lıñıg dad amnılak.

*Jisas nop mab bak alan ñag pak lıłak
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

²¹ Kiri nab sıňak amlıg gi, Aleksada Rupas mamıl mal nap kiri Saimon, Sairini taun nıb bı ak, okok gi tagıl, apıl Jerusalem amníg amek ak, nop nabıñ pakıl, kılıs gıl, aglak, “Jisas mab

kros ak dî ka gîl dad noñ!” agel, dîl kîrop eip amnak. ²² Nîg gîl amił, Jisas nop damîl karîp lîm sîñak mînîm yîb yîb Golgota agölîgîpal kau sîñak amjaklak. Golgota mînîm wagîn ak “Cîp Nabîc Cög Tîñjîl.” ²³ Amjakîl, kîri ñîg wain alap dîl, marasîn mö apal ognap dî pîñjîl adîk madîk gîl, Jisas nop ñîlak pen ma ñîñjâk. ²⁴ Jisas nop mab bak alanj ñag pak lîl, walîj nop okok dîl, nonîm li ke ke dîñig, sadu rek gîlîg gi dîlak.

²⁵ Pîb kîslîm sek lîm gi yokîl yokop sîñeped alanj owak won ak, Jisas nop mab bak alanj cîpîl pak lîlak. ²⁶ Cîpîl pak lîl, tari gînîg ñag pak lîlak mînîm ak, mab kros bak ar alanj ñu kîl tîklak:

JUDA KAI KIN KÎRI ME AUL.

²⁷ Mînek nîbak, bî tap si dep omal ak rek nep ñag pak lîlak, alap ñîn yîpid gîl pîs kîd, alap ñîn aŋjîdken pîs kîd. ²⁸ Gîlak nîbak, God Mînîm ak ñu kîl tîkîl, gînîgal aglak rek nep gîlak. Mînîm nîbak ñu kîl tîkîl aglak, “Nop nîñjel, bî tap tîmel gep alap rek lînîgab,” aglak.

²⁹ Bin bî okok ap ran ap yaplıg gi, Jisas nop nîñjîl, nabîc gor mar gîl, nop ag julîg gi aglak, “Nak, ‘God sobok gep karîp ak tîb wal gîl, ñîn omal nokîm kauyan gi lînîgain,’ agnak ak, ³⁰ mîñi nak ke gîl, mab kros bak alanj kîrîg gîl, lîm wagîn eyan yapıł komîñ amnoñ,” aglak.

³¹ Bî God nop tap sobok gep bî kîb okok abe, bî lo mînîm ag ñeb bî okok abe, Jisas nop ak rek nep ag julîg gi, kîri ke nep pen agek pen agek gîl aglak, “Bin bî ognap kîrop gek komîñ amnîlak ak pen mîñi nod ke gek komîñ amnîmîñ rek ma lîp. ³² Ne per agîp, ‘Isrel bin bî Mesaia mîdebin, Isrel Kin

midebin,’ agip rek, miñi nop mab kros bak sijalan cipil pak lipal ak, ne ke ak rek nep warikil wagin eyan yapil sijaul apek, niñil niñid agip, agil, nop niñ dñigabin,” aglak. Pen bi Jisas eip niag pak lilk omal Jisas nop ak rek nep ag jurek.

Jisas kimak

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Piñ nab siñepel owak won ak, kislim git, midamil, piñ kim gak won ak kauyan melik gak.

³⁴ Melik gek niñlig git, Jisas meg miñan dap ranil, sik agil agak, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” agak. Hibrus minim agak nibak minim wagin ak, “God yad. God yad. Yip ti giñig kiriç giñan?” ³⁵ Agek, bin bi ulep nib siñak midelak okok niñil aglak, “Niñim! Ne Ilaija nop sik ageb,” aglak.

³⁶ Pen bi alap tap sain matres rek bad alap dit, niñ wain mani sikol taupal miñan eyan tauil, Jisas nop niñ niñjan, agil, gamil par alap di kabis niagil, midek ar alan niñlig git, agak, “Cin niñ midon, Ilaija apil, nop tig asik dap lim wagin eyan linigab aka?” agak.

³⁷ Nib agil, niñ midel niñlig git, Jisas sik kit agil, ake bad kiriç gak. ³⁸ Won nibak nep, walij par kit God sobok gep karip magil niñlik miñan eyan kitjon pilin gilak ak, nab siñak pak bil bil git, ke ke pis pis amil miñan yiñ midek.

³⁹ Bi ami okok kod midek bi kit ak, mab kros bak nab siñaul ar sijalan midek ak, Jisas nib agil kimak ak niñil, agak, “Niñid! Bi nibaul God Niñ ne yiñ!” agak.

⁴⁰⁻⁴¹ Bin konjai nep Jisas eip Jerusalem olak okok, apil gol siñak midelak. Nab nibak, bin omal

nokım Jisas nop kisen gıl wög ognap gıt nöligipal karıp lım Galili. Bin Maria omal miderek; bin yıb alog nıb omal, alap Magdala taun nıb, alap Jems Josep mamil mal nonım kiri ak. Bin alap yıb ne Salomi. Bin nıb okok magılseki nıñ mideł nıñlıg git, Jisas kımak.

Josep ne Jisas mıb goj kab mıgan siňak tigel gak

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

42-43 Josep bı Arimatia taun nıb, Juda Kansol kıb bı gep alap, God bin bı dıl kod midenigab nıñ nıbak kod mıdoligip. Bı nıbak, tol God nop sobok gep nıñ ak, mıñi tap git jın gep, agıl, tap git jın gek. Jisas kımak ak nıñıl, karıp manj dignig geb, agıl, mıñi cıp se tıg asık dam tigel ginim, agıl, ma pırıkkak; Pailot midek ak amıl, ag nıñjak. **44** Ag nıñek, Pailot, Jisas bir kımak mınim ak nıñıl, pak ju dıl, bı ami sıkop kod midek bı kıb ak nop sık agek, apek, ag nıñjak. **45** Ag nıñek agak, “Mıdarık kımıl,” agak. Nıb agek, Pailot Josep nop agak, “Yau. Cıp se dam tigel gan,” agak.

46 Agek, Josep walıj tıd kıb alap tauıl, amıl cıp se tıg asık dap yapıł, walıj ak dı magılseki kom kam gıl, damıl kab mıgan kisen nıb nep jırıkkıllak kab mıgan ak tıgel gak. Tıgel gıl, kab salai kıb alap tıg go ga git damıl, cıp tıgel kıjon ak pılıñ gak.

47 Maria Magdala eip, Maria Josep nonım ak eip, nıñ mideł nıñlıg git, cıp tıgel gitlak.

16

Jisas warıkkak

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Juda God nop sobok gep ñin kiri ak ap padíkek, Maria Magdala ak, Maria Jems noním ak, bin Salomi ak, cip se ak wel li ñijin, agil, amil wel ki tep ognap tau dap lel kinak.

² Mínek Sade kíslím sek waríkil, pi'b bir kísen nep lím gi yokek, cip tigel gílak sínjak amelak.

³ Kanib nab sínjak amlig gi aglak, "Kab kíb cip tigel kíjon pak pi'lin gílak ak, bi an tig kílili gi gol okok yoknígab?" aglak. ⁴ Ni'b agil, amjakil nínlak, kab kíb yi'b cip tigel kíjon pak pi'lin gílak níbak, bir lílig gi amil gol sínjak midek. ⁵ Niñil, kiri mígan níbak síkid amil nínlak, bi praj walij tíd parsek yimak alap, niñmagil yipid pi's ken bisig midek. Nop niñil píriklak. ⁶ Pírikelak, kírop agak, "Ma píriknimi'b. Yad ni'pin, ni'bi Jisas bi Nasaret ni'b, mab bak alan ñag pak lílak ak nop niñníg apebím. Pen niñím! Ne sínaul ma mideb. Ne midarik nep waríkil ami'b. Nop tigel gi'l lílak kau aul ap niñím. ⁷ Pen kasek amil, bi ne okok Pita eip agnímir, 'Jisas ne ned amil Galili midenigab. Ne ke ni'bep ned agak rek, ni'bi amil nop niñnígabim ni'b okok,' agnímir," agak.

⁸ Ni'b agek, bin okok jel gek, ñin tob jep jep dek, cip tigel söj amil kírig gi'l, pi'g gi'ríkid ag amnílak. Píriklak niñil bin bi ognap kírop miñím níbak ma ag nílak.

*Maria Magdala Jisas nop niñak
(Mat 28:9-10; Jon 20:11-18)*

⁹ Jisas kímil, ñin sabdan eyan ak waríkil, ned yi'b amil, Maria Magdala midek sínjak misen lek, nop niñak. Pen bin ni'bak nop ned kíjeki kíyob ñílik akni'b ar onid ak abañ ñag midek niñil Jisas

ag mís yokak. ¹⁰⁻¹¹ Ne Jisas nop níñıl, amıl bı ne okok sıl ag mìdelak nab sıñak amıl, Jisas komıñ mìdeb nop nípin, agek, kırı pıs nep kımıb, agıl, mìnım nop ak ma níñ dılak.

Jisas bı ne omal kanıb nab sıñak amıl nop níñrek

(Luk 24:13-15)

¹² Kisen pen, Jisas bı ne omal karıp lım mıgan alap gıt ajerek, Jisas bı aknıb ke rek lıł apıl, kanıb nab sıñak mısen lek, nop níñıl, ¹³ amıl bı ne ognap kırop ag ñereк ak pen, níñid agebir, agıl, mìnım kırop ma níñ dılak.

Mìnım tep yad ak bin bı okok kırop ag ñinimıb, agak

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Apo 1:6-8)

¹⁴ Kisen mìnec alap me, Jisas bı ne aknıb agıp alan tap ñıb mìdel níñlig gıt, Jisas nab kırı sıñak mısen lek, nop udın kırı ke níñel, kırop ag gıl agak, “Yad warıken, bin bı ognap yıp mısen níñıl, apıl nıbep ag ñel, tari gınig tom agebal, ma warıkıp, agıl gos nípım?” agak.

¹⁵ Nıb agıl, kırop agak, “Nıbi mìnım tep yad ak damıl karıp lım tıgoń tıgoń magılseк amıl, bin bı okok magılseк ag ñinimıb. ¹⁶ Bin bı an an, mìnım tep yad ak níñ dıl, ñıg paknígal okok, komıñ amnígal. Pen bin bı an an, mìnım tep yad ak ma níñ dınígal okok, God kırop mìnım kıb agek yur dınígal.

¹⁷ “Bin bı mìnım yad níñıl, ‘Níñid ageb,’ agıl, níñ dınígal okok, tap ma gep rek ognap gınígal. Kijeki kiyob ñılık tap okok bin bı kırop aban

lìnìgab okok, yìb yad ak agìl, ag mìs yoknìgal. Mìnìm yìb kìri ke ak kìrig gìl, mìnìm kisen nìb ar alap ke agnìgal. ¹⁸ Toi gadkol bin bì suìp okok dì nìjel, tap alap kìrop gek ma kìmnìgal. Tap tìmel bin bì ñìbil kìmbal okok ognap ñìbel, tap alap gek ma kìmnìgal. Pen bin bì tap gìnìgab okok, kìrop ñìnmagìl lel, komiñ lìnìgab,” agak.

God Jisas nop dìl karìp lìm ne seb kab ar alan sìñak dad amnak

(Luk 24:50-53; Apo 1:9-11)

¹⁹ Bì Kìb Jisas mìnìm ñìbak kìrop ag mìbil juek nìnlìg gi, God nop dìl, karìp lìm ne seb kab ar alan sìñak dad amnak. Dad amek, God ñìnmagìl yìpìd pìs ar nop ar bìsigak.

²⁰ Pen bì ne okok amìl, Jisas mìnìm tep ak karìp lìm yìmñak yìmñak magìlsekk ag ñel amek nìnlìg gi, Bì Kìb, mìnìm tep yad nìnjìd nep lìnìmìñ, agìl, kìrop eip mìdil, kìlis ñek, tap ma gep rek okok gìlak.

MHNIM KOMIN

**The New Testament in the Minimib dialect of the
Kalam language of Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996